

نبض ایران
ای۔ لرننگ کورس
ہندی ء راجی سند ء مالی کساس ء چار ء دلگوش

اے کورس چہ گلوبل ڈائیلوگ آن دی فیوچر آف
ایران (جی ڈی ایف آئی) ء کمک ء تیار کنگ بوتگ آنت

پڄار

جوانیں وڑے کار کنوک ء ذمہ واریں واریں سرکارے ء ارزشتی این کار پلگار ء بے مٹیں مالی کساسے (بجٹ) ء جوڑ کنگ انت۔ مالی کساس (بجٹ) ء چار ء دلگوش ء گامگیج شہریاں یک انچیں مول ء مرادے ء پلو ء جم کرت کن انت کہ آئی ء راست گشی ء مہکمیں آسرانی بودناکی بہ بیت، چو کہ مہلوک ء خدمت ء بنیاتی اسٹریکچر ء منصوبہانی حاترا زَر پُجارینگ ء گیشی کنگ کہ آیشی ء ارزشتی سرپد بیت۔ گیشتر ملکاں، سرکار ء گورا راجی ء جہلی سَند ء مالی کساس بنت۔ جہلی سَند ء مالی کساس ء سرا دلگوش گور کنگ ء چہ چار ء دلگوشی ٹولیاں (مانیٹرنگ گروپس) فیصلہ ء ٹہینگ ء ہمرائی ء سَہل ء تران ء موہ دیگ بنت، بلے گیشتر ارزشتی این حبر ایش انت کہ ہندی سَند ء مالی کساس ء کرتگیں بدلی چاگرد ء سرا تچک ء سانداری بزاں اثر ء مانزمان بنت۔

آیا شما اے سرپد بوگ لوٹ ئے کہ سرکاری مڈی چون گیشینگ ء حرچ کنگ بنت؟ آیا شما وتی سرکار ء پُجارینتگیں خدمت (سروسز) ء بستار (کوالٹی) ء مقدار (کوانٹیٹی) ء بابت ء زانگ لوٹ ئے؟ آیا شما سرپد ات کہ سرکار شُمے محنت ء چہ کٹ اتگیں سُنک (ٹیکس) ء زراں چون حرچ کنت؟ اگاں انچوش انت، گڈا مالی کساس (بجٹ) ء چار ء دلگوش ء سرا اے کورس ء وانگ ء ہدوہناکی بوت کنت۔ ہندی ء راجی سَند ء ماڈیول مالی کساس ء چار ء دلگوش ء شمارا گہتریں وڑے ء سرپد بوگ ء کمک کن انت کہ مالی کساس ء شاہدی بے بستار ء کارمرز کنان ء سرکاری ہسابداد (اکاؤنٹیبلٹی) ء پلگاری چون گیش کنگ بہ بیت۔

کورس پنچ ذراں بہر کنگ بوتگ:

- مالی کساس ء جَر (سائیکل)
- مالی کساس ء چار ء دلگوش ء گامگیجانی منصوبہ بندی ء دیمروئی
- مالی کساس ء چار ء دلگوش ء سوہمند جوڑ کنگ ء حاترا ہوار ء گہترکاری ء کمک
- مالی کساس ء چار ء دلگوش ء چہ بدلی پیدا کنگ
- آسر: چار ء دلگوش ء گامگیجانی حاترا ازباب ء وسیلہ

ہمک در ء سیادی داروکیں پجار، درور ء تپاس ء حاترا چیلنجز بنت، ء ہمک در ء آسر ء، شما ہرچی کہ وُنتگ آوانی چارگ ء حاترا، شما آچ وتا یک کسانیں جُست ء پسوئے گرت کن ات۔

اے کورس ء بہ زور

اولی در: مالی کساس ۽ چَر (سائیکل)

(چہ رام کمار، ویوک ۽ زورگ بوتگ۔ [Our Money, Our Responsibility: A Citizens' Guide to Monitoring Government Expenditures](#). Washington, DC: International Budget Project, Feb 2008.)

سرکاری خرچانی چار ۽ دلگوش ۽ وید ۽، اے سرپد بوگ الٰہی انت کہ مالی کساس (بجٹ) چون تیار کنگ بنت، مالی کساس ۽ مٹارینگ ۽ کار، مالی کساس ۽ چون کاریگی جوڑ کنگ بیت ۽ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ ذمہ واری کئی سرا بیت۔ اے مالی کساس ۽ چَر ۽ چارگ ۽ چہ زانگ بیت۔ ہمک مالی کساس، تُری آراجی بہ بیت یا ہندی سند ۽، ہم وڑیں ریبندے ۽ چہ گوازینگ لوٹیت۔

وہدے سُما اے در ۽ سرجم کن ۽، گڈا سُما اے زانت کن ات:

- مالی کساس چَر ۽ چار آرزشتی این بہراں سرپد بے۔
- مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ ہوار بوگ ۽ حاترا جُتائیں کار ریبنداں در برے۔ ۽
- مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ بیہارانی نشاندہی ۽ ایشانی سرگرگ ۽ ریبند ۽ زان ۽۔

دیما

پُشت ۽

مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش چی ۽؟

مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش یک آنچیں کار ۽ کہ ایشی ۽ ذریعہ ۽ چار ۽ دلگوشی
ٹولی چہ سرکاری دیوان ۽ کاگداں پہ گہترین وڑ ۽ زانگ ۽ سریدی یکجاہ کنت،
کہ سرکار مڈیاں چون گچین ۽ حرچ کنت۔ یک مہکم ۽ شریں وڑ ۽، مالی
کساس ۽ چار ۽ دلگوش کنگ ۽، چار ۽ دلگوش کنوکیں ٹولی شاہدیاں گوں
وکالت ۽ سریدی جنز جوڑ کرت کن آنت کہ چہ ایشی ۽ پہ چاگرد ۽ شرتیں گزراں
سرکار ۽ حرچ گیش کنگ ۽ سرا زور دئینت۔ آ ۽ دروشم ۽ چار ۽ دلگوش، ۽
حبر ۽ گیشینگ ۽ سریدی گیش کنگ ۽ حاترا کن آنت کہ سرکار ۽ نیمگ ۽ چہ
مخلوق ۽ فنڈ چون گیشینگ بہ بنت۔

سرکاری حرچانی چار ۽ دلگوش کنگ ۽ وپداں، ۽ سرید بوگ الٰہی انت کہ مالی کساس (بجٹ) چون جوڑ کنگ بیت،
مالی کساس ۽ متارینگ ۽ کار، مالی کساس چون دیما آرگ بیت ۽ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ ذمہ واری کئی سرا
بیت۔ ۽ مالی کساس ۽ چر ۽ نام ۽ زانگ بیت، ہمک مالی کساس، تری آ راجی بہ بیت یا جہلی سند ۽، ہم وڑیں
عمل ۽ چہ گوزگ لوٹ ایت۔

دیما

پُشت ۽

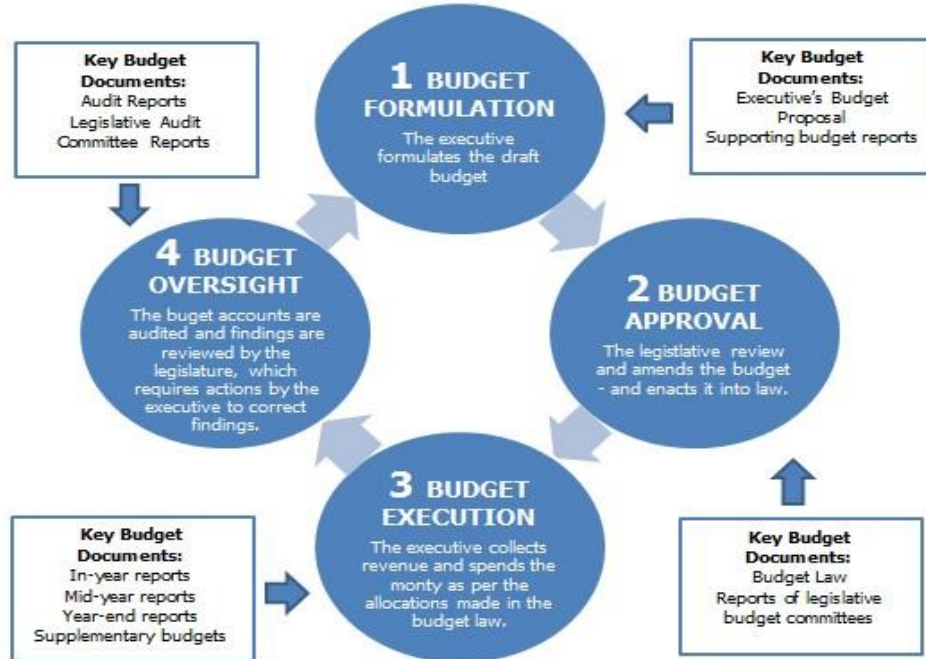
مالی کساس ۽ چَرَّ ۽ تپاس

ٻہما مُلڪ ۽ سرائيت، يڪ مالي کساس ۽ چَرَّ ۽ 12 تاں 24 ماه ۽ گيش ۽ بوت کنت۔ چار ۽ دلگوشي ٿولي ۽ حاترا ۽ دُرستان چہ گہتر بيت کہ آ مالی کساس چَرَّ ۽ سرجمی ۽ چار ۽ دلگوشي ۽ بہ کن آنت تاکہ شاہدیاں ہواریں وکالت بزاں ایڈوکیسی ۽ گامگیچ زورگ بوت بہ کن آنت۔ رَزانی ایر کنگ ۽ ذریعہ ۽ دیمرؤی کارانی مرحلہ ۽ چہ مالی کساس ۽ سرجمیں باریگ ۽ چار ۽ دلگوشي ٿولیاں سیاسی ۽ بندوبستی حساب ۽ مالی کساس ۽ جوڑ کنگ ۽ بیہارانی سرجمیں سریدی پُجارینیت۔ دومی لبزاں، کئے حاصیں لائن ائٹم آن بدلی ۽ دزبندی کرتگ، کئے ۽ دووارچاری ۽ سرا اعتراض کرتگ ۽ ایندگہ۔

ہرچی کہ بوت کنت سرجمیں شاہدیاں گرگ ۽ چہ ٿولیاں ۽ چار ۽ دلگوشي ۽ آسراں دیما ایر کنگ ۽ کمک رَسیت (چاری در ۽ بہ چارِات)۔ مالی کساس ۽ سرجمیں باریگ ۽ سرید بوگ ۽ آئی ۽ چار ۽ دلگوشي کنگ ۽ آبدید، اے ہم آرزشت دار ایت کہ چار ۽ دلگوشي کنوکیں ٿولي مواد بزاں ڈیٹا یکجہ کنگ ۽ وتی آسراں تپاس گرگ ۽ چہ پیش قانوندی فریم ورک ۽ مالی کساس ۽ چَرَّ ۽ وید ۽ پاساں سرجمی ۽ سرید بہ بنت۔

مالی کساس ۽ چَرَّ ۽ چار حاصیں بہر بنت:

1. مالی کساس ۽ جوڑ کنگ
2. مالی کساس ۽ منظوری
3. مالی کساس ۽ سرا عملدرآمد
4. مالی کساس ۽ نگہبانی

مالی کساس جوړ کنگ

مالی کساس په ما وېداں جوړ کنگ بیت وېدې سرکار وټ واکې ادارگانی ذریعه وټ مالی کساس وټ سیاینگ جوړ کنگ بیت۔ اې لس وژاں یک ملک وټ ایگزیکٹو کارگس بیت۔ مزین وزیر یا صدر وټ کارگس۔ اې قانوندی فریم ورک وټ داتگې واکانی ردا بیت۔ ایران وټ حاترا مالی کساس صدر وټ کارگس وټ نیمگ وټ چه جوړ کنگ وټ شئور دیگ بیت۔ (مالی کساس وټ کارانی گیشتر سریدی وټ حاترا بچاراټ نبض ایران وټ کاگداں [An Introductory Primer to the Budget Process in Iran](#)۔)

مالی کساس وټ جوړ کنگ وټ بازین بهر بنت۔ ایشاں گوستگې سال وټ مالی کساس، مالیاتی احوالانی تپاس بهوار بوت کن آنت۔

گیشینتگې حرچانی ردا، پارلیمانی کمیٹیاں چه مالی کساس وټ دزبندی یا ایندگه ټدوېناکی داروکیں گلانی مالی کساس وټ شئور زورگ بنت۔ انچو که مالی کساس جوړ کنگ یا تیار کنگ بوگ وټ بیت، ټرافٹنگ اتھارٹی وټ چار وټ دلگوش ټولیاں (مانیٹرنگ گروپس) تچک وټ سریدی بهوار بوت کن آنت۔ ایشی وټ شریکیں یا بهواری وټ مالی کساس گشگ بیت۔ سرجمین مالی کساس وټ چار وټ دلگوشی وټ منصوبه وټ حاترا چوش کنگ به بیت۔ سرجمین مالی کساس وټ منصوبه وټ چار وټ دلگوش وټ انڈونیشیا وټ شریکداری وټ حرچانی درگیجگ وټ دروړ وټ به چار: مالی کساس وټ چار وټ دلگوش، درگیجگ وټ وکالت کنگ۔

بهواریں مالی کساس جوړ کنگ
جمهوری تپاس وټ فیصله سازی وټ کار آنت، که ایشی وټ ذریعه وټ لس وژاں میونسپل تک وټ، سول سوسائٹی وټ تچک وټ کمیونٹی وټ لوټ وټ گزراںی ردا مالی کساس دیگ وټ هاترا، سرکار مالی کساس وټ یک درسدې گیشین ایت۔

کیس اسٹڈی

[Participatory Budgeting in Brazil](#)

1988 وټ آئین وټ برازیل وټ بازین جمهوری گامگیچ دیما آوړتگ آنت، ایشانی تها تچک وټ سرجمین مالی کساس وټ کار اوں بهوار آنت۔ ورکرز پارٹی (PT) وټ گوستگې زوراکانی ټوړ وټ پد حاکمی وټ رسگ وټ سوېمندی وټ گون شهر وټ مالی کساس جوړ کنگ وټ حاترا مزین کسای وټ مردمان وټ بهوار کنگ وټ یک جوانین تجربگې بندات کرتگ۔ پورټو الیگری کیس، حاصین وژاں، جمهوری رنک وټ کار وټ کنگ وټ دیما بوتگ۔ مټی وټ دیمروئی دوستین سول سوسائٹی وټ وټ سروکی کنگ وټ، دراج وټ وېدین نامداری وټ وټ هداټند آنت که ایشی وټ سروکی زانتکار وټ پوریاگر دوستین یونینانی ذریعه وټ مردمان وټ آلسی زندمان وټ بهر زورگ وټ حاترا دیما آرگ وټ تجربه آنت۔

ورلڈ بینک وټ [website](#) پورټو الیگری وټ مالی کساس سازی وټ کار وټ یک تپاس وټ هست آنت وټ ایشی وټ یک رپورټ بهوار آنت که اې کار وټ تپاس وټ کنت۔ [Porto Alegre government website](#) وټ هدیکه ټرتگالی زبان وټ (شما گوگل ټرانسلیٹ وټ کارمرز وټ ایشی وټ رجانک وټ زُرت کن اټ) راجی وټ هندی ټک وټ قانوندساچی وټ سرجمین حال که آهانی مالی کساس وټ کار وټ چار وټ دلگوشی وټ کن آنت (بچاراټ چپین دست وټ ټیب که ایشی وټ سرا legislação Orçamentária نبشته آنت)، که ادا شمارا اسٹریجک منصوبه بندی وټ کاگد، کولبند وټ مالی کساس وټ کاگد دست کپنت۔

مالی کساس جوڑ کنگ (برجاء انت)

پہ شہریاں آلمی انت کہ آ سرپد بہ بنت ء ہرچند بوت کنت، مالی کساس ء جوڑ کنگ ء کار ء بہر بہ زور انت۔ ایشی ء ہوار بوگ، ثری سرکاری مالیاتی کاگداں جم کنگ ء آہانی تپاس ء گر تاں مالی کساس ء دیواناں بہر زورگ یا مالی کساس ء وکالت بزاں ایڈوکسیسی ء شئوراں جم بہ کن انت، شہریاں اے سرپد کنگ ء کمک رسیت کہ سرکاری مالی کساس ء بازیں بُرز لیکھی چون ء چے پیم جوڑ کنگ بنت۔ اے بُنیاتی سرپدی پہ مالی کساس ء کاریگی کنگ ء نگہوانی ء حرچانی چار ء دلگوشی ء پہ ارزشتی انت۔ اے ہما وہد ء اوں ارزشت داریت وہدے ٹولی مالی کساس ء وکالت ء گامگیجاں تیار کنگ ء سرا جیڑ انت۔

مالی کساس ء جوڑ کنگ ء مرحلہ ء بازیں بیہار ہست انت۔

سرپدیاں تاں پُجگ: گیشتر، شہریاں مالی کساس چر ء اے مرحلہ ء دز رس نہ بیت۔ حاصیں وڑاں سرکار ء راجی تک ء، مالی کساس ء مڈی چون گیشینگی انت، اے بابت ء ہر وہد ء پلگاری نہ بیت۔ شہریاں بس آسری متگ بوتگیں مالی کساس دسٹ کپ ایت۔

مڈیانی بہر ء بانگ: اے زانگ بوت کنت کہ سرکار ء مالی مڈی گجا ء چون حرچ بوگ ء انت، بلکیں اے اوں کہ آ مڈی چہ گجا کائینت۔ سرکار ء راستی ء اے گشگ ء بود بوگ لوٹیت کہ مالی کساس ء حرچانی حاترا مڈی آچ گجا کائینت (سُنگ، لائسنس یا اجازت ء سُنگ، قُدرتی مڈیانی آمدن، درملکی زَرَکاری یا وام ء ایندگہ)۔ ایران ء آمدن ء ذریعہ آن سُنگ، تیل ء بہا ء ذری زَرَکاری ہوار انت۔ اے سرپدی مالی کساس ء جوڑ کنگ یا مالی کساس ء متگ ء مرحلہ ء وهداں دز کپت کن انت۔

بلے، مالی کساس ء کار ء چار ء دلگوشی کنوکانی حاترا یک حاصیں بیہارے ایش انت کہ اے سرپدی لس مردم ء دز رس ء مہ بنت۔ اگاں اے سرپدی دز رس ء مہ بنت، گڈا اے بابت ء جُست کنگ بوت کنت کہ کجام وڑا مردمانی سُنگ ء فیس چاگرد ء چہ جم ء حرچ کنگ بوگ ء انت۔

دیما

پُشت ء

مالی کساس ۽ مٽارينگ

مالی کساس ۽ جوڙ ڪنگ ۽ مرحلہ ۽ وڙا، مالی کساس ۽ مٽارينگ ۽ کار ملڪ ۽ حساب ۽ جُتا بيت۔ مٽارينگ ۽ مرحلہ ۽ چار ۽ دلگوشي ڪنوڪاني حاترا، قانوندی فریم ورڪ ۽ سرپڊ بوگ (ايشی ۽ سرا دومی در ۽ باوست بوتگ) آلمی انت۔ مالی کساس ۽ مٽارينگ ۽ کار ۽ قانوندی وڙا چي آلمی انت، ايشی ۽ ڪئي ٻوار انت ۽ فيصلہ چون ڪنگ بنت ايشی ۽ سرجمی ۽، ۽ شريں وڙي ۽ سرپڊ بوگ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشي ۽ جُهدانی آسر ۽ پهمگ ۽ آرزشت دار ايت۔

بازيں مردمانی حيال ۽ مالی کساس قانوند ساچ ادارگانی ذريعه ۽ مٽارينگ بيت، چوڪه پارليمان يا ميونسپل ڪونسلز۔ پدا ايران ۽ معاملہ ۽، مالی کساس پارليمان ۽ ذريعه ۽ مٽارينگ لوٽيت، ايشی ۽ پڊ گارڊين ڪونسل ۽ منظوری گرگ به بيت۔ مالی کساس ۽ مٽارينگوين ادارگ مالی کساس ۽ مٽارينگ ۽ ديوانان مهلوڪ ۽ دزرس ۽ موه به دياں، ادا گيشتر مالی کساس ۽ ڏرافٽ جوڙ ڪنوڪاني يڪ اُزرے اوں ٻوار ڪنگ بيت، هرچی كه مالی کساس ۽ چيزانی گيشينگ ۽ دليل انت، اے بابت ۽ سرپڊی دات ڪن انت۔ مٽگ ۽ کار ۽، مردمان په دزرس، فيصلہ ۽ کار ۽ بهرے ۽ دروشم ۽، فيصلہ ۽ ياداشت يا ايندگه مالياتی ريكارڊ هم ٻوار بوت ڪن انت۔

مالی کساس ۽ مٽگ ۽ کار ۽ چه شهريان اے سرپڊ بوگ ۽ هم ڪمڪ رست ڪنت كه مٽگ ۽ کار ۽ ڪئي ٻوار انت۔ چه فيصلہ سازی ۽ کار ۽ سرپڊ بوگ ۽، مالی کساس ۽ چَر ۽ پڊ ۽ مرحلہ ۽ ڪمڪ رست ڪنت، وڊيڪه مانيٽرنگ گروپ بزاں چار ۽ دلگوش ٿولي هم فيصلہ سازان ۽ مالی کساس ۽ ڪاريگی جوڙ ڪنگ ۽ ڪاريگی ۽ جوابده ڪنگ ۽ جُهد ۽ ڪن انت۔

مالی کساس ۽ مٽارينگ ۽ مرحلہ ۽ چار ۽ دلگوشي ۽ ديوپناکين شهري ۽ چار ۽ دلگوشي ٿولياں په رسگ يڪ حاصيں بيهارے۔ گيشتر، آسري مٽگ يا منظوری ۽ فيصلہ چيروڪائي بنت ۽ رسانڪدر يا مهلوڪ ۽ رسگ ڪم يا مڪن انت۔ چونابا اے نه زانگ يڪ مزنين بيهارے، بلے اے يڪ ٽچکيں کارے ۽ رااے زانگ اوں مُشکل بوت ڪنت كه فيصلہ ساز ڪئي انت؛ وڊيڪه پلگاري شر انت، اے يڪ بيهارے اوں بوت ڪنت اگاں چار ۽ دلگوشي ٿوليان حاترا حاصيں پڊکرد (ري ايڪشن) ڀي ۽ گمان بيت گڏا آ فيصلہ سازان شريں دروشم ۽ پاشڪ ڪن انت۔

ديما

پُشت ۽

مالی کسپاس ۽ سرا عملدرآمد

نیشنل ڈیموکریٹک انسٹیٹیوٹ ۽ چه ژرننگس، سیاسی کار ۽ چار ۽ دلگوشی: کارندہانی آزیاب ۽ ٹیکنیک، ["Participatory Budgeting/Budget Monitoring/Expenditure Tracking Tools"](#) تاکدیم 21-43-)

مالی کسپاس ۽ سرا عملدرآمد یا کاریگی ۽ مرحلہ گیشتر دلکش بیت، ۽ مالی کسپاس ۽ کار ۽ چار ۽ دلگوشی کنوکیں شہریاں گیشیں مواد رست کنت۔ مالی کسپاس ۽ چر ۽ اے مرحلہ ۽ اے چیز ہوار بوت کن آنت؛ چو کہ چار ۽ دلگوشی کنگ بہ بیت کہ سرکار چونی ۽ سَنگ جم کنت ۽ ریکارڈ کنت، ۽ سرکاری حرج، بہا ۽ زور ۽ دگہ مالیاتی فیصلہانی چار ۽ دلگوشی ۽ درگیجگ۔

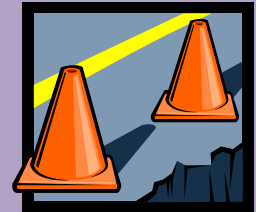
جوانیں ۽ کاریگی ۽ مرحلہ ۽ وهداں، شہری ۽ چار ۽ دلگوشی ٹولی جہل ۽ داتگیں کاگداں چہ جوانی ۽ سریدی بہ گر آنت:

سرکار ۽ بہا ۽ زور ۽ کاگد
۽ رول ۽ سریدی
وہد بہ وہد مالیاتی رپورٹنگ ریکارڈ
آڈٹ
قانوند ساچیں مالی کسپاس کمیٹی ۽ دیوانانی ریکارڈ

لس وڑاں، چو کہ ایران ۽، سرکاری مالی کسپاس 12 ماہ ۽ حرجانی ردا بیت۔ مالی کسپاس مٹارینگ ۽ پد، پہ دوارچاری ۽ مالی کسپاس مہلوک ۽ دزرس ۽ بوگ لوٹیت۔ گیشتر مہلوک ۽ دزرس ۽ ہستیں مالی کسپاس ۽ ایجنسیانی حرجانی بابت ۽ کم سریدی بیت۔ چار ۽ دلگوشی ٹولی سرجمیں مالی کسپاس ۽ دات کن انت، اگان کیسے لوٹ بہ کنت، زر حرج کنوکیں ایجنسی (پہ درور میونسپل ڈیپارٹمنٹ آف پبلک ورکس) ۽ نیمگ ۽ بچارینگ بہ بیت۔ چار ۽ دلگوشی ٹولی حاصیں پروکیورمنٹ پروجیکٹس، چو کہ سڑکانی، یا سرکاری ملازمانی پگارانی سریدیاں بہ گر آنت، چیا کہ اے سرجمیں مالی کسپاس ۽ سرید بوگ ۽ کار دئینت۔

مالی کسپاس ۽ کارانی چار ۽ دلگوشی کنگ ۽ وهداں اے باز آلی انت کہ چار ۽ دلگوشی ٹولی وتی گامگیجاں شر ۽ ریکارڈاں آلی بہ کن آنت۔ چار ۽ دلگوشی ۽ دراییں گامگیجانی سوہمندی راستی ۽ گون ہمگرنج بہ بنت، ایشانی تہا سرکاری کاگد، تپاس گپتگیں ۽ من اتگیں شاہدی ہوار بنت ۽ ایشانی آسراں گمانی این حدے ۽ تاں مول ۽ مرادے بیت۔ اے وڑیں جوانیں آسر جوڑ کنگ ۽، چار ۽ دلگوشی ٹولیاں مواد یکجاہ کنگ ۽ پہ زور ۽ ریبند کار کنگ لوٹیت۔ وہدے شے چار ۽ دلگوشی ۽ آسر پبلک بنت گدا ایشی ۽ چہ ردیں لیکہ ۽ گوچلیانی دیم دارگ ۽ کمک رسیت۔ اے بابت ۽ گیشتر سریدی پنجمی درے۔

بہا ۽ زور ۽ حاصیں منصوبہ چو کہ بُنیاتی ڈھانچہ ۽ دیمروئی ۽ سائٹ ۽ ہستیں سریدیاں درگیجوکیں شہری، کاگدانی تہا آرگ ۽ ہم دلگوش دات کن آنت۔ پہ درور، یک نوکیں دگ بزاں سڑک ۽ منصوبہ ۽ حاترا \$100,000 یک لکھ ڈالر ایر کنگ بیت کہ دو شہراں ہوار کنت۔ پلگاریں ٹینڈر ۽ کار ۽ پد، یک کمپنی ۽ ۽ دیگ بیت ۽ آکار ۽ بندات کنت۔ انچیں گپ دیمآتکگ آنت کہ دیگ بوتگیں کمپنی آن پیسرا کم نہادیں مواد کارمرز کرتگ آنت کہ ایشی ۽ سوب ۽ سڑک یکوئی شر کنگ لوٹیت۔ یک شہری ٹولی ۽ اے حاصیں منصوبہ ۽ چار ۽ دلگوشی ۽ کنگ ۽ بہ بیت۔ کار ۽ دیمروی، کارمرز بوکیں مواد ۽ کاریگری ۽ کاگداں آرگ ۽ حاترا کار ۽ جاہ ۽ شت بہ کنت۔ اے رَنگ ۽ شاہدیانی یکجاہ کنگ سرجمیں آسرانی رپورٹ ۽ پائندگی بوت کنت۔

مالی کساس ۽ نگهوانی

چار ۽ دلگوش کنوکیں ٿولی ٻه ما ڪه آ سرڪار ۽ نزوریاں تاں سر بوت کن آنت، ٻه ما سرڪار ۽ مالیاتی بندوبست ۽ رٻند ۽ گهترین وڙ ۽ سرپد بنت۔ مالی کساس ۽ نگهوانی ۽ تاں سر بوگ ۽، چار ۽ دلگوشی کنوکیں ٿولی اے سرپد بوت کن آنت ڪه سرڪار ۽ مالی حساب ۽ ذمه وار بوگ ۽ حاترا چونیں چار ۽ بیچاری رٻند ایر کرتگ آنت۔ اے وڙ چار ۽ دلگوشی ۽ چه ادارگ، ایجنسی یا مردمانی حاصیں ذمه داری ۽ کرداں دیما پیش کرت کن آنت۔ اے زانگ آلمی انت ڪه مالی کساس ۽ کار ۽ کجام بهراں کئی واک آنت۔ اے سرپدی ۽ ریکارڈنگاں تاں رٻسگ ۽ کمک کرت کن آنت، ۽ اے اوں ڪه کئے ۽ ذمه دار به گش انت۔ سرکاری آڈٹ رپورٽس ۽ مالی کساس ۽ ذری نگهوانی ۽ ذرگت ۽ دیوان اے ٿولیاں حاترا درستاں چه گیش کارآمدیں سرپدی ۽ مواد پُجارینت کن آنت، ڪه آ مالی کساس ۽ چارگ ۽ آنت۔

ٻه ذرور، ایران ۽ سپریم آڈٹ کورٽ مجلس ۽ یک سالیگی احوال پُجارینت بیت ڪه دراییں سرکاری ادارگاں وقی مالی کساس چون حچ کرتگ۔ اے وڙا، ایران ۽ میونسپلٹی آں همک شش ماه ۽ پد میونسپلٹی ۽ دراییں کارانی سرجمیں اکاؤنٽاں گوں، دراییں آمدن ۽ حچ ۽ سرجمیں احوال شنگ کنگ ۽ مهلوک ۽ ذرٻس ۽ کنگ لوٽیت۔

اے وڙیں چیز ٿولیان ۽ مالی کساس ۽ بهر ۽ بانگ یا حرچاں، کجام حاصیں بدلی ۽ پُشت ۽ ٻستیں راستی ۽ سرپد بوگ ۽ کمک کرت کن آنت۔ ٻه ما چار ۽ دلگوشی ٿولی ڪه سرڪار ۽ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشی ۽ گوں بدوبهناکی دار آنت، آهاں ایندگه ٻندی ۽ میان اُستمانی گلائی پٺ ۽ پول هم کنگ لوٺ آنت ڪه آ اے دروشم ۽ کار کنگ ۽ آنت۔

کیس اسٽڈی

Local Budget Development in Kosovo

چه 2011ء ۽ پد، او ایس سی ای ۽ کوسوو ۽ بلدیاتی مالی کساس ۽ کار ۽ تپاس گپتگ۔ ایشانی رپورٽ مالی کساس ۽ کار ۽ همک مرحله ۽ سرپدیاں پُجارینت ۽ اے اوں گشیت ڪه شهریاں کار ۽ گجا بهوار کنگ بوتگ۔ رپورٽ ۽ ٻه ما سوبمندی ۽ بهار ڪه دیما آتکگ آ اوں پڌر کنگ بوتگ آنت۔ اے چیز شمارا پائڊگ دات کن آنت ویدے شما اے جیڙگ بندات کن ات ڪه شمئ چار ۽ دلگوشی ۽ منصوبه مالی کساس ۽ کار ۽ کجا بهوار بوت کنت۔ اے چارگ اوں شر انت ڪه کجام مڏی، تپاس ۽ چیز دست کپت کن آنت، ٿری آ شمئ ملک ۽ ابید کجام دگه ملڪ ۽ اوں به بنت۔

اولی دَر: یات دارگی لہتیں دانک

- مالی کساس ء چار ء دلگوشی ہما وہد ء بیت وہدے یک مانیٹرنگ ٹولی ے سرپدیاں جم کنت تاں اے گہتر زانگ بوت بہ کنت کہ سرکار زراں چوں گیشینیت ء حرچ کنت۔
- مالی کساس چَر ء چار حاصیں بہر بنت: مالی کساس ء جوڑ کنگ، مالی کساس ء مٹارینگ، مالی کساس ء سرا عملدرآمد، ء مالی کساس ء نگہوانی۔
- مالی کساس ء چار ء دلگوشی ء گیش ء چہ گیش ہوار بوگ ء چہ شہریاں اے سرپد بوگ ء کمک رَسیت کہ سرکار ء مالی کساس ء بازیں لیکہ چون ء چے پیم ٹہینگ بنت۔
- فیصلہ سازی ء کار ء سرپد بوگ الٰہی انت چیا کہ اے مالی کساس ء چَر ء پد ء مرحلہ ء کمک کرت کن انت۔ وہدے ٹولی ہم فیصلہ جوڑ کنوکان ء مالی کساس ء دیما آرگ ء عملدرآمد ء حاترا جوابدہ کنگ ء جُہد ء کن انت۔
- دُرستان چہ سوبمندیں چار ء دلگوشی ء گامگیج راستی ء گوں ہمگرنج بیت ہمے حاترا اے الٰہی انت کہ شما وتی چار ء دلگوشی ء گامگیجاں راست ء مہکمیں رنگ ء بہ کن ات۔
- اے زانگ لوٹیت کہ مالی کساس ء کار ء کجام بہراں واک کئی گورا انت، سرپدیانی یکجاہ کنگ ء کمک دیاں، بلے اے اوں زانگ بہ بیت کہ کٹیا جوابدہ بوگی انت۔

دیما

پُشت ء

جُست ۽ پُرس

1- جھل ۽ دانگينان ڇهه ڪجام مالي ڪساس سائيڪل ۽ حاصبين مرحله نه انت؟

- ا مالي ڪساس ۽ نگهواني
- ب مالي ڪساس ۽ مٽارينگ
- ج مالي ڪساس ۽ جوڙ ڪنگ
- د مالي ڪساس ۽ گوشدارگ
- ر مالي ڪساس ۽ سرا عملدرآمد

2. راست يا زڏ: چار ۽ دلگوشي ٿولي ۽ مالي ڪساس سائيڪل ۽ تان دزرس ۽ جنجال بوت ڪن انت.

- ا راست
- ب زڏ

3. شريڪي يا هوارين مالي ڪساس:

- ا سول سوسائٽي ۽ ڪميونٽي ۽ لوٽ ۽ گزرائي رڍا سرڪاري مالي ڪساس ۽ ڪي حاصبين ڏرسيد ۽ گيشينگ ۽ موه ديگي انت.
- ب شهرين ۽ سول سوسائٽي ۽ مالي ڪساس ۽ سرجمين ڪار ۽ ڪنٽرول ڪنگ ۽ موه ديگ به بيت.
- ج اے حبر ۽ سڌي ڪنگ ۽ ڪه مالي ڪساس ۽ چَر مھلوڪ ۽ حاترا پلگار بيت.

4. ساليگي مالي ڪساس رپورٽس جھل ۽ دانگين مرحله آني حاترا پائدي انت، ابيد ڇهه؟

- ا مالي ڪساس ۽ جوڙ ڪنگ
- ب مالي ڪساس ۽ نگهواني
- ج مالي ڪساس ۽ منگ
- د مالي ڪساس ۽ سرا عملدرآمد

5. راست يا زڏ: چار ۽ دلگوشي ٿولي بزان مانيٽرنگ گروپاں پس مالي ڪساس ۽ چَر ۽ مرحله ۽ چار ۽ دلگوشي ڪنگ لوٽيت، ڪه اے آباني سرجمين چار ۽ دلگوشي ۽ مول ۽ مراداں درستان ڇهه گيش ارزشتي انت.

- ا راست
- ب زڏ

6. راست يا زڏ: مالي ڪساس ۽ سرپدي ۽ ڪاگداں تان دزرس ڪم يا بندش بوگ ۽ ابيد مالي ڪساس سائيڪل ۽ چار ۽ دلگوشي ڪنگ بوت ڪنت.

- ا راست
- ب زڏ

7. مالي ڪساس ۽ نگهواني ڪنوڪين ادارگان اے هوار بوت ڪن انت:

- ا قانون ساچين ڪميٽي
- ب آزاتين سرڪاري ايجنسي
- ج شهري ٿولي
- د بُرز ۽ ڏراين

8. زڏ يا راست: چار ۽ دلگوشي ڪنوڪين ٿوليان ۽ گيش ۽ ڇهه گيش مواد يڪجاه ڪنگ ۽ حاترا مالي ڪساس ۽ چَر ۽ گيشترين بهرائي چار ۽ دلگوشي ڪنگ لوٽ ايت.

- ا راست
- ب زڏ

ديما

پُشت ۽

دومی در: مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشی ۽ گامگیجانی منصوبہ بندی ۽ جوڑ کنگ

مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشی ۽ جُہداں بندات کنگ ۽ چہ پیش، بازیں چیزانی خیال دارگ المی انت۔ دُرستان چہ پیش، چار ۽ دلگوشی کنوکیں ٹولیان ۽ اے سرپد بوگ لوٹیت کہ اہاں کجام دروشم ۽ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشی کنگ ۽ گزر بیت۔ راجی تک یا جہلی مالی کساس اے حساب ۽ جُتا بوت کن انت کہ چون جوڑ کنگ بہ بنت ۽ حرچانی چار ۽ دلگوشی چون بیت۔ دومی چار ۽ دلگوشی کنوکیں ٹولیان ۽ مالی کساس ۽ دیمروئی، واکانی کساس ۽ مالی کساس ۽ نگہوانی ۽ رَہبند ۽ قانوندی فریم ورک سرجمی ۽ سرپد بوگ لوٹ انت۔

وہدے شُما اے در ۽ سرجم کن ات، گڈا اے چیزاں زان ات:

- جُتائیں مالی کساسانی تہراں سرپد بے – راجی ۽ جہلی تک ۽ مالی کساس؛
 - مالی کساس ۽ دیمروئی دیوکیں قانوندی فریم ورک ۽ سرپد بے؛
 - مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشی منصوبہ ۽ حاترا سیاسی چاگرد زانگ لوٹیت؛
 - چار ۽ دلگوشی منصوبہ ۽ حاترا گل ۽ بود ۽ زکت ۽ بہ گیشین؛
- شریکدار بزاں اسٹیک ہولڈرانی میان ۽ ہستیں زور ۽ بدلیاں بزاں پاور ڈائنامکس ۽ سرپد بوگ ۽ دربرے؛

مالی کساسانی تهر

ایشی ۽ چه پیش که شما مالی چار ۽ دلگوشی ۽ کاراں بندات به کن ۽، شمارا اے بابت ۽ سرجمی ۽ زانگ لوئیت که شمع سرکار ۽ گورا مالی کساسانی تهر هست آنت، اے مالی کساساں فنڈ دیگ ۽ حاترا چونیں مڈی کارمرز کنگ بنت، مالی کساساں ۽ تها کجام خدمت یا حرج ہوار بنت ۽ مالی کساساں ۽ واک کئی دست ۽ آنت۔ اے جتا بیت، پہ درور، ہندی سند ۽ مالی کساساں ۽ پہ راجی سند ۽ مالی کساساں ۽ حاترا۔

اے جتا بیت، پہ درور، راجی سند ۽ مالی کساساں ۽ ہندی سند ۽ مالی کساساں۔ مالی کساساں ۽ کاگدانہ مہلوک ۽ دز رس ۽ بوگ اوں مالی کساساں ۽ تهر ۽ حساب ۽ جتا بوت کنت۔ ہما ٹولی کہ ہندی سند ۽ مالی کساساں ۽ چار ۽ دلگوشی کن آنت، لس وڑاں فیصلہ جوڑ کنوکان گون نزدیکی ۽ مالی کساساں ساچی کم چیر بوگ ۽ سوب ۽ سرکاری کاگداں تاں دز رس بوگ ۽ گیش سوبمند بوت کن آنت۔ اے ٹولیاں وتی آسراں متارینگ ۽ اوں گیش سوبمندی رست کنت، ٹری آہر چنت چیر به بنت، ۽ ہندی سرکاری ذریعہ ۽ مالی کساساں ۽ وکالت یا ایڈوکیسی ۽ گامگیج زورگ ۽ حاترا اوں گیشتر پائنگ رست کنت۔

راجی سند ۽ مالی کساساں

ہندوستان ۽، مہلوک ۽ سرکاری مالی کساساں ۽ سریدی ارزانی ۽ دست کپ آنت۔ [Ministry of Finance's webpage](#) ۽ دیست ۽ کئے۔ بازیں کاگد شوہاز ات کئے کہ اے مالی چار ۽ دلگوشی ۽ گامگیجانی حاترا کار دئینت۔ ویب سائٹ ۽ کار ریبند ۽ منصوبہ بندی ۽ کاگد هست آنت۔ سیکٹر یا وزارتانی نیمگ ۽ چه مالی کساساں ۽ گونڈگیت؛ ۽ رسید، حرج ۽ سُنک یا آمدن ۽ کاگد۔ بلے شمع ملک سریدی دیگ ۽ بازیں وسیلہ پُجارینت کنت انچو کہ ہندوستان انت، اے شمارا سرجم ۽ پیش داریت کہ شمع سرکار چے دات کنت ۽ شمارا چے شوہاز کنگ ۽ گیشیں جُست ۽ پُرس ۽ گزر بوت کنت۔

راجی سند ۽ مالی کساساں لس وڑاں بنجائی سرکار ۽ حرج ۽ درج بنت۔ ایشی ۽ ہاسیں وزارت، بنجائی سرکار ۽ برجائی ۽ حرج ۽ سرجمیں ملک ۽ بنیاتی ڈھانچہ ۽ منصوبہانی حاترا فنڈنگ ہوار بوت کن آنت۔ راجی تک ۽ مالی کساساں ۽ لس وڑاں راجی تک ۽ سُنک (برآمد/درآمد، آمدن)، درملکی زرداری (وام) ۽ پروگرام، درملکی داد ۽ دہشت، جندی کمپنی، مڈی درکنگ (تیل، گیس، معادن) یا سرکار ۽ چیر دستی ۽ استیں کمپنیاں چه رستگیں آمدن ۽ ذریعہاں چه رر رست۔

ایران ۽، اے رر تیل ۽ راجی آمدن، سُنکانی گیرگ، ۽ ایندگہ آمدن انچو کہ سرکاری ادارگانی بہا ۽ چه رس آنت۔

ہندی سند ۽ مالی کساساں

ہندی سند ۽ مالی کساساں لس وڑاں جہلی تک ۽ سرکاری کاراں حرج ۽ درج کنگ بنت۔ اے صوبائی، ضلعی یا میتگ ۽ تک ۽ حرجانی حاترا بوت کن آنت۔ ہندی تک ۽ بجٹ پارک، میونسپل سرکار ۽ ادارگ چو کہ میونسپل کونسل، میئر کارگس یا ہندی اناگتی ۽ ایندگہ خدمت چو کہ گندانی بندوبست، روگ ۽ آیک ۽ ہندی بنیاتی اسٹریکچر ۽ منصوبہانی ہمک روچی چار ۽ دلگوش ۽ دروشم ۽ حرج ۽ درج بوت کن آنت۔

هَپَندي سَندِ مالي كَساس	راجي سندِ مالي كَساس
• جهلي سرڪارِ زَر ديگ ۽ هوار آنت: ○ صوبائي تڪ يا ضلعي تڪ ○ ميٽگاني تڪ • هَپَندي روچي حرچاني حاترا زَر: ○ پارڪس ○ ميونسپل گورنمنٽ ايجنسي ○ هَپَندي خدمت	• بنجائي سرڪارِ زَر ديگ ۽ هوار آنت: ○ حاصي لائن ۽ وزارت ○ بندوبستي حرچ ○ سرجمي ملڪ ۽ بنياتي ڏهانچه ۽ منصوبه • زَر رَسنت چه: ○ راجي سند ۽ سَنگ ○ دَرملڪي زَرڪاري ○ چه زمين ۽ درايوڪي چيزاني آمدن يا سرڪارِ ○ چيردستي ۽ هَپَندي ڪمپني

پُشت ۽

ديما

قانوندی فریم ورک

وقتی ملک ء مالی کساس ء قانوندی فریم ورک ء سرپد بوگ مالی کساس ء کار ء حرچانی بابت ء سرپدیاں تان رسگ، مالی کساس ء گون ہمگرنچیں مردم ء ذمه وارن ء سرپد بوگ، پہ شے آسانی حسابدادی تپاس کنگ ء بودناکیاں پہ باز آرزشت دار ایت۔ گیشتر ملکانی حاترا، آئین مالی کساس ء بابت ء آرزشتی این گمک پُجارینیت۔ گیشتر پارلیمانان مالی کساس ء مالیاتی کمیٹی راجی سند ء مالی کساس ء مٹارینگ ء نگہوانی ء آرزشتی این کردے پیلو کنت، وہدیکہ میونسپل کونسل ہندی تک ء نگہوانی پُجارینیت کن آنت۔

پہ درور [Constitution of Indonesia](#) دیما کاریت کہ راجی تک ء مالی کساس ء سیاپگ جوڑ کنگ، مٹارینگ ء نگہوانی پُجارینیت ء واک کئی گورا آنت۔ آئین اے بابت ء اوں رابشونی پُجارینیت کہ سُنگانی گرگ ء آہانی کارمرز ریاستی مالی کساس ء حاترا چون بہ بیت۔ پڑ موہ این قانون (سپلی منٹل لاز) مٹارینگ بوت کن آنت، کہ اے [govern the budget cycle](#) ء اوں کمک کن آنت، آنچو کہ برازیل ء معاملہ ایت، راجی تک ء مالی کساس ء دلگوشی ء کار ء وڑ ء پیمان انچیں پالیسی آں گون جوڑ کنگ بوت کنت کہ آکینگی این سیاست یا میان اُستمانی سان ء اثراں چہ ریشونی گپت کن آنت یا ناں۔

ایشی ء ابید، سرکار بازیں دروشم ء ریشند، پرمان ء جار شنگ کرت کن آنت کہ اے زانگ بوت کنت کہ جہلی ء ہندی مالی کساس ء سرا کئی واک ایت۔ اے گچینی وڑاں سُنک جم کنگ ء ایر کنگ، خدمت پُجارینیت ء نگہوانی ء سرا کار کن آنت۔

[Parliamentary Budget Process in Pakistan, India and Canada](#)

پاکستان انسٹی ٹیوٹ فار لیجسلیٹو ڈویلپمنٹ اینڈ ٹرانسپیرنسی (PILDAT) ء پاکستان، انڈیا ء کینیڈا ء مالی کساس ء کار ء سرا یک دیم پہ دیمی وانشتے جوڑ کرتگ۔ سئیں معاملہ مالی کساس ء تیاری، قانون ساچی ء نگہوانی ء کار ء وڑ ء پیمان کمک ء سرا باوست کن آنت۔ اے وسیلہ کمک دات کرت کنت چیا کہ شُما نہ ایوک ء اے حبر ء سرا جیڑے کہ شُما مالی کساس ء چون جوڑ کن ءے، بگندے شے نگہوانی ء گامگیجانی آسر پہ کیے ء پائنگ ء بوت کن آنت۔

دیما

پُشت ء

ایران ۽ مالی کساس ۽ کار ریبند

کنگ ۽ حاترا ریبند ۽
قانوند ۽ بیان کنگ بوتگ-
بؤکیں مالی کساس رسگ ۽،
گرگ ۽ زانتکاری کمیٹی ۽ وقی
ده روچ ۽ وید بیت- زانتکاری
۽ چه مالی کساس پیش کنگ ۽

ایران ۽ مالی کساس ۽ جوڑ
وید دیوان ۽ تہی ریبندانی
صدر ۽ نیمگ ۽ چه پیش
دیوان ۽ گورا ایشی ۽ تپاس
سپارشان پیش کنگ ۽ حاترا
کمیٹی ۽ گورا صدر ۽ نیمگ

پد دومی کمیٹی ۽ وقی احوال پُجارینگ ۽ حاترا پانزده روچ ۽ وید بیت- دومی کمیٹی، زانتکاری ٹولی
۽ احوالانی تپاس ۽ گیپت ۽ لس دیوان ۽ را آسری تپاس گرگ ۽ کار ۽ دَسْت ۽ دَنت- یک برے کہ
دومی کمیٹی وقی احوال دیما کاریت، لس دیوان بازیں پهناتاں چوش کہ دیمپانی، وانگ ۽ زانگ،
جانسلامتی ۽ ایندگہ تکانی حاترا گچین کرتگیں رزانی درگت ۽ سرجمیں مالی کساس ۽ سرا باوست
کنت- یک برے جنرل اسمبلی سرجمیں مالی کساس ۽ سرا تپاک بیت، گڈا اے حاصیں ایجنسی ۽
ادارگانی گچین ۽ سرا باوست کنگ ۽ حاترا بازیں روچاں پد لوٹارینگ بیت- یک برے بل ۽ آسری
دروشم دیگ بیت، گڈا ایشی ۽ گیشیں مٹارینگ ۽ حاترا گارڈین کونسل ۽ دیم دَیگ بیت- گارڈین
کونسل یا ایکسپیڈینسی کونسل ۽ چه مٹارینگ ۽ پد، اے بل ۽ سرا دیوان ۽ جارچین دز رند کنت ۽
عملدرآمد ۽ حاترا سرکماش ۽ دیم دَیگ بیت-

راجی ۽ صوبائی ادارگانی حاترا رَز سالیگی راجی مالی کساس ۽ ایر کنگ بنت- ہمک سال، دیوان ۽
سروک ۽ مالی کساس ۽ شئور پیش کنگ بنت کہ آیشی ۽ تہا بدلی کاریت ۽ ایشی ۽ سرا دز رند کنت-
صوبائی سرکاری نیمگ ۽ چه پُجارینتگیں اُلسی خدمت (چو کہ وانگ ۽ زانگ، جانسلامتی ۽ چار ۽
گذار، بنیاتی ڈھانچہ، ۽ اُلسی دیمپانی) ۽ حاترا سرجمیں رَز دیوان ۽ پاس کرتگیں مالی کساس ۽
نامینگ بنت- سرجمیں صوبہ ۽ رَز چون نامینگ بنت، اے بابت ۽ فیصلہ صدر ۽ منصوبہ بندی
کنوکانی ہواری ۽ گورنر ۽ کارگس ۽ کن آنت-

ایران ۽ مالی کساس ۽ کار ۽ بابت ۽ گیشیں سرپدی ۽ حاترا نبض ایران ۽ بچارِات-

["Introductory Primer to the Budget Process in Iran."](#)

سیاسی جاہ، سیاسی رضامندی ۽ سرپدیاں تان دَزرَس

چار ۽ دلگوش کنوکیں ٿولیاں سیاسی پیچ ۽ تابانی سرجمیں پهم لوٺ ایت تان اے زانگ بوت به کنت که آیا چار ۽ دلگوش ۽ کار ۽ په جوانیں جاہ ہست ۽ اے کار کجام حد ۽ تان کنگ بوت کنت۔ مالی کساس ۽ کاراں شہریانی درگتیانی سوبمند بوگ ۽ حاترا، سرکار ۽ شہریاں مالی کساس ۽ دیواناں دَزرَس ۽ مالی کساس ۽ کاگداں دیگ ۽ موہ ۽ حاترا جاڑی بوگ لوٺیت۔ اگان اے درگت ۽ قانود یا پالیسی ۽ نیست انت کہ ایشی ۽ چہ مالی کساس ۽ کاراں پلگار جوڑ کنگ بوت به کنت، گڈا کم چہ کم پلگاریں وڑا، کار کنوکیں ادارگانی تہا دریں کمک ۽ گزر انت۔ اے سند ۽ پلہ مرزی ۽ ابید، اے حبر ۽ گمان کم انت، اگان مالی کساس ۽ کاراں شہریانی دَزرَس اوں بوت به کنت، کجام ہم مہکمیں بدلی ۽ آرگ ۽ حاترا باز جاہ ہست بیت۔

سرکار ۽ پلگاری ۽ سرپدیاں تان دَزرَس

اگان سرکار ۽ تہا اے وڑیں مردم ہست انت کہ آپلگاری یا کمک کنگ ۽ ہدوبہنکی دار انت (لس وڑاں ٿولی کجام جندی وڑاں آہاں چہ سرپدی لوٺیت)، گڈا گیشتر کجام اوں دروشم ۽ چار ۽ دلگوش کنگ ۽ گنجائش یا جاہ بیت۔ اے وڑیں نزدیکی ۽ سرپدی پُجارینگ ۽ حاترا سرکاری بند ۽ بست ۽ تہا راضی بوگ ۽ ابید، چار ۽ دلگوشی کار بوت نہ کن انت۔ یات بہ دار کہ ایشی ۽ چہ ٿرسناکیں جاور پیداک بوت کن انت۔ پہ درور، اگان جندی دروشم ۽ کسے شمارا مالی کساس ۽ بابت ۽ سرپدی پُجارینیت ۽ پدا شما وتی آسراں ایشاں پدر کن ۽ کہ شمارا حاصیں کاگد یا سرپدی ۽ دست کپتگ، گڈا اے ہما مردم ۽ حاترا بیہارے بوت کنت، ۽ گڈا آدمرد ۽ پہ یک تاوانے بوت کنت۔

تان اے حد ۽ کہ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگیجانی کنگ ۽ موہ ہست انت، چار ۽ دلگوشی ٿولیاں اے دروشم ۽ کاراں ہستیں سیاسی بیہاراں چہ سرپد بوگ لوٺ ایت۔ اے فیصلہ کنگ ۽ وہداں زانگ لوٺ ایت کہ چار ۽ دلگوش ۽ ہوار بوگی انت یا چار ۽ دلگوش ۽ جہدانی پلہ مرزی کنگی انت، پیسرا چہ سیاسی چاگرد ۽ تپاس آلمی انت۔ چار ۽ دلگوش ۽ سوبمندانی نشان دیگ ۽

سیاسی چاگرد ہما راہ ۽ موہ انت کہ شہریان ۽ یکجاہ کنگ، وتی دلگوشیانی درشان کنگ، جندی ۽ مچی ۽ کار کنگ ۽ سرکار ۽ گسی کنگ ۽ ہست انت۔

حاترا کجام ہم ملک ۽ تہی سیاسی چاگرد ۽ ہورک بوگ یک حاصیں جیڑہ ۽۔ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگیجاں دیما برگ ۽ حاترا، ٿولیاں سرپدیاں تان یک حاصیں کساس ۽ دَزرَس آلمی بیت۔ چار ۽ دلگوش کنگ مشکل انت، ۽ بازیں

دروشمان بوت ہم نہ کنت، اگان ٿولی ۽ کاگد دست ۽ میا انت یا قانود ساچی یا مالی کساس ۽ دیوان ۽ کمیٺیانی تپاس ۽ گپت مہ کن انت۔ اے حبر دل ۽ بہ بیت کہ گیشتر، سان ۽ اثر ۽ فیصلہ چیریں وڑاں کنگ بنت۔ سیاسی فیصلہ کافی ۽ ورگ ۽ سرا بوگ ۽ چنچو قصہ ہست؟ مالی کساس ۽ بدلیانی فیصلہ ۽ دزبندیانی ہم ہمہ حال انت۔

وتی بود ۽ بہ چار: وتی چاگرد ۽ تپاس

وتی چاگرد ۽ بابت ۽ بہ جیڑ، آیا شمارا گمان بیت کہ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشی ۽ گپ ۽ حبراں برگ ۽ پہ سیاسی جاہ ۽ ہند ہست ۽ یا شمے چاگرد ۽ آنچیں ریشون ہست کہ پہ اے کار ۽ شمے ہمراہ بنت؟ شمے دیما ہستیں سے یا چار دُرستان چہ مسترین بیہار کجام انت؟

اڱاں رسانڪدر ۽ سرا بندش انت ۽ شهري سرو ۽
يا جُست ۽ پُرساں بهر زورگ ۽ نُرَس انت گڏا
مواد يڪجاه ڪنگ هم جنجال بيت ڪه ايشي ۽
سرڪار تچڪ ۽ بهوار نه انت۔ سياسي چاگرد اوڻ
گُڻگير ڪنگ بيت۔ هما ڪساس ۽ تاں ٿولي وٽي
آسراني بابت ۽ سرپدي پيداڪ ڪنگ ۽ اے آسراں چه مُهڪميں بدلي آرگ
۽ حاترا ڪامرز ڪنگ ۽ قابل بنت۔ يڪ گُڻگيرين سياسي چاگردے ۽،
انچيس ڪاگداں شنگ ڪنگ نُرَسناڪ بيت ڪه آپه سرڪار ۽ ايرادي بنت۔

لهتيں معاملہ آن، فيصلہ سازي ۽ کار ۽ شھرياني بهوار بوگ گيش
ڪنگ ۽ حاترا سرڪار ۽ تھي سياسي واہشت بوت ڪن انت، بلے ايشاني
ادارگي حد ۽ سيمسر اوڻ اَلَم بنت۔ سرڪار ۽ گورا مالي ڪساس ۽ چار
۽ دلگوشي ٿولياني گزراں سرجم ڪنگ ۽ بود بوت نه ڪنت۔ پھ ڏرور،
سرڪاري ڪارنده سرپدي ۽ قانونداں تاں اُلسي ڏزَس ۽ بابت ۽ سرپد
بوت نه ڪن انت۔ ڪجام هم چار ۽ دلگوش ۽ گامگيچ زورگ ۽ چه
پيش سرڪاري ادرپاني بودنائي شريں وڙے ۽ چارگ به بنت، دومي
جاوراں ايش بيت ڪه ٿولي وٽي لوٽ ڪرتگيں سرپدياں تاں سرجمي ۽
رست نه ڪن انت ۽ آدلپروش ۽ بے وس بوت ڪن انت۔

چار ۽ دلگوش ڪنوڪيں ٿوليان ۽ چارگ ۽ آسر ۽ شئوراں دارگ ۽
سرڪاري بود ۽ لائقي ۽ چه اوڻ سرپد بوگ لوٽيت۔ ادارگاني جيڙه،
چوش ڪه تھي گلي جيڙه يا پارٽي سياست، سول سوسائٽي ۽
گل (CSO) ۽ شئوراني سرا عملدراآمد سرڪاري ادارگاني بودنائياں ڪم ڪرت ڪن انت۔ اے رنڱيں جاوراں، شهري ۽
بَندی سرڪار دوئيں دلپروش بوت ڪن انت ۽ سياسي ۽ چار ۽ دلگوشي ڪاراں بيڪار سرپد بنت۔ اے گماني ايس
ادارگي جيڙپاں چه سرپد بوگ لوٽيت چيا ڪه ٿولي وٽي مزنين نشانگاني گرگ ۽ جُهد ۽ کار ريبند جوڙ ڪن انت ۽
مناسبين چار ۽ دلگوشي وڙ ۽ پيمان نشان دئينت۔

يات به دار

بازيں وهداں مالي ڪساس ۽ چار ۽
دلگوش ۽ حاترا سياست ۽ جاه نه
بيت۔ يا وا سرپدياں تاں ڏزَس ڪم
بيت، آسراں جوانيں وڙے ۽ ديما آرگ
۽ بے سوڀي يا مهلوڪ ۽ نيمگ ۽ چه
سرپدي پُچارينگ ۽ حاترا وٽ
سنسرشپ ۽ ديمپاني بيت۔ اے
دروشميں جاوراں، گهتر بوت ڪنت ڪه
يڪ گام پُشت ۽ برو ۽ ايندگه
گامگيجاني سرا تپاس به گر ڪه پدا مالي
ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ حاترا راه شر
بوت ڪن انت۔ آنچو سرپدي ديما آرگ
يا جيڙپاني وڪالت ۽ به ڪن ڪه سرڪاري
سرپدياں مهلوڪ ۽ ڏزَس ۽ گيش به
بيت، حاصيں سرڪاري مردم يا ديمروي
دوستيں نيٽ ورڪس يا هم ليڪه ايس
گلاني اتحاداں بهوار جوان ۽ مُهڪميں
سيادي جوڙ به ڪن ڪه گيش پلگار ۽
جوابدہي ۽ دلبدئي ڪنوڪيں ڪاراني حاترا
پله مرزي گپت به ڪن ۽۔

وٽي بودنائياں به چار: سياسي جاه ۽ جوڙ ڪن

اڱاں شما سرپد ات ڪه مالي ڪساس ۽ چار ۽ گدار ۽ بودنائياں چه حد ۽ انت، گڏا آوڪيں وهد ۽ موه پيداڪ
ڪنگ ۽ ڪمڪ ۽ شما ڪسانين وهدے ۽ چونين گامگيچ رُرت ڪن ات؟

گلی بودنائی

چار ءُ گدار ٹولیاںی حاترا اے المی انت کہ آوت چار ات به کن انت تاکہ اے سدک بوت به کنت کہ آہانی گورا چار ءُ دلگوش ءُ تہی بودنائی ہست انت۔ ایشاں چہ لہتیں بودنائیانی جست اے بوت کن انت:

✓ آیا شمے گورا مالی ءُ انسانی مڈی ہست؟

- آیا شما گوں وتی ہستیں مڈیاں گامگیجاں پہ حرچ کرت کن ءُ، یا شمے گورا گیشیں زر جم کنگ ءُ گزر بوت کنت؟
- آیا شمارا گیشیں کارندہ ءُ کمار زورگ ءُ گزر بیت؟

✓ آیا شمارا کجام حاصیں تکنیکی ہرانی گزر بیت، چو کہ اکاؤنٹنگ یا قانون ءُ زانت؟

- آیا مالی کساس ءُ سرجمیں چار ءُ گدار ءُ گامگیجانی حاترا حاصیں ہیلکاری یا کورسانی گزر انت۔ چو کہ مالی کساس ءُ تپاس، یا شماریا تی سافت وئر ٹریننگ؟

✓ اے دروشم ءُ کارانی کنگ ءُ حاترا شمے گل ءُ بستار چے انت؟

- آیا شمارا یک مزنیں مالی کساس ءُ چار ءُ دلگوش ءُ منصوبہ بندات کنگ ءُ چہ پیش اے ہند ءُ وتی بستار گیش کنگ ءُ گزر بیت؟
- بوت کنت یک کسانیں حساے ءُ، یا ہندی تک ءُ، مالی کساس ءُ چار ءُ دلگوش ءُ منصوبہ ءُ را اولی گام سرید به بے۔

وتی بودنائیاں به چار: گلی زکت

وتی گلی بودنائیانی بابت ءُ به جیڑ، ءُ یک جُتائیں کاگدے ءُ سرا دو یا سے چیز نبشتہ کن کہ ایشانی بابت ءُ ترا گمان انت کہ مالی کساس ءُ چار ءُ گدار ءُ گامگیجانی بندات کنگ ءُ چہ پیش شمارا المی انت۔

پروجیکٹ ءُ گیشینتگیں وہد

شمے چار ءُ گداری پروجیکٹ ءُ منصوبہ بندی ءُ یک دگہ ارزشتی این تپاسے شمے پروجیکٹ ءُ حاترا وہد ءُ گیشینگ انت۔ شمے مالی کساس ءُ چار ءُ دلگوش ءُ گیشینتگیں وہد اے ہر ءُ رد ءُ بوگ لوٹیت کہ شما ہما مالی کساس ءُ چار ءُ دلگوش ءُ ات ایشی ءُ حاترا سرکار مالی کساس ءُ درگت ءُ گجا انت (مالی کساس ءُ چر "سائیکل" ءُ سرا باوست ءُ حاترا در یک ءُ بچار۔

راجی سند ءُ مالی کساس ءُ ہندی سند ءُ مالی کساس ءُ حاترا مالی کساس ءُ کار جُتا بوت کن انت۔ گیشتر، ہندی سند ءُ مالی کساس ءُ چم گوں برزی تک ءُ بنت۔ مالی کساس ءُ مٹارینگ ءُ حرچانی حاترا، چہ ہنجائی سند ءُ پہ ہندی سند ءُ زر گچین بوگ ءُ انت۔ شما چار ءُ دلگوشی جُہدانی لوٹ کرتگیں آسر (پہ درور مالی کساس ءُ وکالت یا مالی کساس ءُ پلگاری ءُ گیشی) ءُ ہمرائی ءُ مالی کساس ءُ تہرانی دروشم دیگ ءُ شمارا اے گیشینگ ءُ اون کمک رسیت کہ حاصیں موادانی یکجاہ کنگ ءُ ردا شمے حاترا مالی کساس ءُ چر ءُ کجام بہر درستان گیش ارزشتی بیت۔

اگان شما مالی کساس ءُ پلگاری یا مالی کساس ءُ وکالت، کجامی ءُ ہدوہنائی دارے۔ گڈا اے شئور دیگ بیت کہ کاراں پہ مالی کساس ءُ چر ءُ بندات ءُ ودار ءُ کن ات۔ اگان شما حرچاں سرید بوگ ءُ درستان چہ گیش ہدوہنائی دارے، گڈا شمارا مالی کساس ءُ سرا عملدرآمد ءُ چار ءُ دلگوش ءُ باریگ ءُ ودار کنگ لوٹیت۔

دیما

پُشت ءُ

زور ۽ بدل سدلی

یات به دار
چار ۽ دلگوش کنوکیں ٿولیاں ٻہما
سیاسی پڏ ۽ زور ۽ سُر ۽ پُران ۽ سُرید
بوگ لوٿیت ٻہمودا کہ آکار کنگ ۽ آنت،
۽ شریکداراں گون مُہکمیٰ نزدیکی ۽ پہ
چار ۽ دلگوش ۽ گامگیجاں وتی ٻہر ٻہوار
کنگ لوٿیت۔

مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشی گامگیجانی پلہ مرزی یا ایشانی سرا
عملدرآمد کنگ ۽ وڊاں ٻہما ایندگہ چیزانی کہ خیال دارگی انت
آہاں چہ یک ٻہر زوروکانی میان ۽ زور ۽ بدلی سدلی انت۔ بیہار
پیداک بوت کن انت اگان چار ۽ دلگوشی ٿولی سرکاری کارندہانی
شرپ ۽ گپت مہ کن انت یا شہریاں اے باور کنائینت مہ کن انت
کہ اے ٿولی آبانی پائدگانی جہگیری ۽ کنت۔ اگان ایندگہ ٻہندی
سول سوسائٹی گل بزاں سی ایس اوز یا میان استمانی درسرکاری گل
بزاں آئی این جی اوز ایشانی خیال ۽ مہ دار انت۔ جائز یا ٻہیسہ
داری ۽ دروشم ۽ ٿولی، پدا ٻہما چار ۽ دلگوش ۽ کارانی پلہ مرزی ۽
نہ کن انت ۽ آسر جوان ۽ ساندار نہ بنت۔

چار ۽ دلگوش ۽ ٻدوبہنکی داروکیں کجام ٻہم ٿولی ۽ گورا پیسرا چہ یک حاصیٰ سندی ۽ سیاسی زور ۽ بوگ
لوٿیت یا آئی ۽ گورا دیما روگ ۽ بودنکی بوگ لوٿیت۔ اے زور اے رنگ ۽ پیداک بوت کنت:

آسی اگدہ داراں گون ٿولی ۽ نزدیکی؛
✓ جہلی سند ۽ مردمانی مزنیں کساس ۽ کارگرگ ۽ بودنکی؛ ۽/یا
✓ یک شریداریں گل ۽ ۽ دروشم ۽ نامداری۔

یک ٿولی ۽ ۽ وتی ٻہواریں زور ۽ کارمرز کنگ ۽ بودنکی آلمی انت تانکہ:
✓ اے ٻہر وڙیں ذریعہاں چہ سیدیاں دزرس ۽ آورت بہ کنت۔
✓ ایشی ۽ آسر دلپہکی ۽ گون چارگ بہ بنت۔ ۽
✓ اے سرکار ۽ نیمگ ۽ چہ زور ۽ تیلانکاں سگ ات بہ کنت۔

چار ۽ دلگوش ۽ کجام ٻہم گامگیجاں بندات کنگ ۽ چہ پیش،
چار ۽ دلگوش کنوکیں ٿولیاں ایشی ۽ ٻہواریں ٿرس سرجمی ۽
زانگ ۽ منگ لوٿ انت۔ ایش کہ آئی ۽ سکین ردین دروشم ۽،
مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ لوٿ انت کہ سی ایس اوز ۽
شہری سرکار ۽ سرا تچک ۽ ایراد گرگ بہ بیت۔ گمانی این وڙاں
اے دروشم ۽ گامگیجانی دستاں زورگ ۽ مستریں بیہار اے حبر
۽ سدک جوڙ کنگ انت کہ ٿولیاں گورا چار ۽ دلگوش ۽
گامگیجانی دیما آرگ ۽ حاترا نہ ایوک ۽ مزنیں سیاسی جاہ ۽
ٻہست انت، بگندی ایش کہ دیماپانی وڙے ۽ اے رنگ ۽ کنگ
۽ بود دار انت۔

یات به دار
چار ۽ دلگوش ۽ کجام ٻہم گامگیج بندات
کنگ ۽ پیش، چار ۽ دلگوشی ٿولیاں ایشی ۽
ٻہستیں ٿرس اوں سرجمیں وڙا سُرید بوگ ۽
منگ لوٿ انت۔ گمانی این وڙا اے رنگیں
گامگیج ۽ درستان چہ مستریں بیہار اے حبر
۽ سدک کنگ انت کہ ٿولیاں گورا چار ۽
دلگوش ۽ گامگیجاں دیما آرگ ۽ حاترا نہ
ایوک ۽ مزنیں حسیا ۽ سیاسی جاہ بہ بیت،
بگندی آ مہکمی ۽ کار ۽ بود بہ دار انت۔

ٿولیاں چار ۽ دلگوش ۽ گامگیجاں چہ پیداک بوتگیں ردین
آسران ۽ دارگ یا دیما اُوشنگ ۽ حاترا مزنیں ”زور“ ۽ جاڙی کنگ لوٿیت۔ چوش کہ سرکار وتی پروگرام، ٿرس،
بنام کنگ ۽ جُزانی حرجاں کمی بہ کنت۔ سرکاری اگدہ داراں بندات ۽ چہ کار ۽ ٻہر جوڙ کنگ ۽ آسران دیما ایر
کنگ تانکہ سرکار ۽ سوبمندی ۽ نزوری دوئیں پڏر بوت بہ کن انت، تاواناں کم کنگ ۽ ٻہم دوئیں راہ انت۔

دومی دَر: یات دارگی حاصیں دانک

- مالی کساس ء چار ء دلگوش ء کجام ہم گامگیج بندات کنگ ء چه پیش شمارا وتی سرکار ء مالی کساس ء تهر، مالی کساس ء ردا بوکیں خدمتانی حساب ء زَر دیگ ء حاترا کارمرز بوکیں مڈی ء مالی کساس ء سرا کئی واک اِنت، شری ء زانگ لوٹ اِنت۔
- قانوندی فریم ورک ء سرپد بوگ، سرپدیاں تاں سر بوگ ء وتی درگپتانی سرجمیں تپاس کنگ ء بود ء لائق بوگ سک باز اَلمی اِنت۔
- چار ء دلگوش ء ہوار بوگ یا چار ء دلگوش ء جُهدانی پلہ مرزی کنگ ء چه سیاسی چاگرد ء تپاس ء بہ گر۔
- چار ء دلگوش ء آسر ء شئوراں پُشت دَیگ ء سرکاری رِپکاں چه سرپد بہ بو۔
- چار ء دلگوش کنوکیں ٹولیاں وتی تپاس گرگ ء گزر بیت چیا کہ اے سدک بوت بہ کنت کہ آہانی گورا چار ء دلگوشی گامگیج زورگ ء آندری بودناکی ہست۔
- مالی کساس ء چار ء دلگوش ء منصوبہانی گیشینتگیں وِہد سرکاری مالی کساس ء چَر ء ردا بوگ لوٹیت۔
- سیاسی چاگرد ء تہا ہستیں زور ء سُرپانی ردا ء بہر زوروکاں گون جوانیں سیادی برجاہ بہ دار تاں چار ء دلگوشی گامگیجاں آہانی دلگوش گرگ بوت بہ کنت۔
- مالی کساس ء چار ء دلگوش ء کار ء ہوار بوگ ء چه پیش تُرساں چه سرپد بہ بئے۔

دیما

پُشت ء

جُست ۽ پَسو

1- راست يا رَد: راجي مالي ڪساس لس وڙاں بُنجائي وزارت ۽ بُنجائي سرڪار ۽ ڪاري حرچاني حاترا مڏياني گچين ۽ سرا دلگوش دنت، وڀديڪه ٻندي سَند ۽ مالي ڪساس ميونسپل تڪ ۽ حرچ چوڪه ٻندي سُر ۽ پُر ۽ گند ۽ گسڏاني بند ۽ بست ۽ ڪاراني ڪنگ ۽ حاترا گيشينگ بنت۔

ا. راست

ب. رَد

2- اے زانگ آلمی انت که مالی ڪساس ۽ سرا عملدرآمد ۽ واک ڪئي گورا انت چيا که:

ا. اے مردم شمارا مالي ڪساس ۽ ڪاگداں تاں دَزَس دات ڪنت۔ چوڪه بها ۽ زور ۽ ڪاگد، آڏت احوال، ۽ ساليگي حرچاني احوال۔

ب. شما به زان ات که ڪئي حساب داد ڪنگي انت۔

ج. ايشي ۽ چه شمارا مالي ڪساس ۽ ڪار ۽ ايندگه بهر زوروكاني ڪرد ۽ شرتر زانگ ۽ ڪمڪ رست ڪنت۔ آنچو که سياسي گلاني سُر پُر، باپاريان گون نزيڪي يا جندی سيالداري که ساندار بوت ڪن انت۔

د. بُرز ۽ دُرابين

3- چار ۽ دلگوشي ادارگاني گلي بودناڪياني تپاس (وتي بند۽ بست يا درين بند۽ بست) گرگ آلمی انت چيا که:

ا. ايشي ۽ چه شمارا تهي نزورياني نشان ديگ ۽ حاترا ڪمڪ رست ڪنت که ايشان مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيجان سرجمي ۽ بندات ڪنگ ۽ چه پيش مهڪم ڪنگ ۽ گزر بيت۔

ب. اے گلي بستار يا بستار ۽ ديما ٻستين جيڙهاں ديما آورت ڪنت که ايشي ۽ مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيجان بندات ڪنگ ۽ چه پيش ديما برگ ۽ گزر بوت ڪنت۔

ج. اے ناراستين مڏي ۽ زور ۽ ديما آرگ ۽ ڪمڪ ڪرت ڪنت، اے چيز چار ۽ دلگوشي ٽوليانِي گورا بوت ڪنت که مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيجاني حاترا ڪارمرز بوت ڪن انت۔

د. بُرز ۽ داتگين درابين۔

4- جهل ۽ دانگيناني تها ڪجام اے بابت ۽ ٻوار نه انت گچين ۽ ڪن۔ مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيج زورگ تُرسناڪ بوت ڪنت چيا که:

ا. مالي ڪساس ۽ چَر ۽ تاں دَزَس ڪم بوت ڪنت، يا و سرجمي ۽ يا حاصين بهراني حاترا (چوڪه مالي ڪساس ۽ جوڙ ڪنگ ۽ مٽارينگ)۔

ب. مالي ڪساس ۽ چَر ۽ بابت ۽ سرپدياں تاں دَزَس باز ڪم بوت ڪنت۔

ج. ايندگه ٻندي گل اوں مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوشي گامگيج زورگ ۽ انت۔

د. سياسي ڪاراني تها شمع چار ۽ دلگوشي گامگيجان چه رستگين آسراں ألسي جوڙ ڪنگ ۽ ٻچ آجوي بوت نه ڪنت۔

5- چار ۽ دلگوشي ٽولي ۽ حاترا بهيسه دار بوگ آلمی انت چيا که:

ا. ايشي ۽ چه سرڪار ۽ مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيجاني آسراں گهترين وڙ ۽ مٽگ ۽ ڪمڪ رست ڪنت۔ تُري آسنچي به بنت۔

ب. سول سوسائٹی ۽ بودناکیانی سرا مہلوک ۽ بھیسہ گیش کنگ ۽ چہ سرکار ۽ گیشتر پلگاری ۽ کمک رست کنت۔
ج. بُرز ۽ دُراپین۔

6۔ راست یا رد: وتی مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگیجاں بندات کنگ ۽ چہ پیش، کاری این چاگرد ۽ شرین وڑے ۽ تپاس گرگ المی نہ انت۔
ا. راست
ب. رد

7۔ جہل ۽ داتگیناں چہ کجام ”راست“ نہ انت:
ا. اگاں منی ٹولی مالی کساس ۽ چَر ۽ بس یک بہرے ۽ سرا دلگوش گور نہ کنت گڈا منی مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگیچ دُرستان چہ گیش ساندار بنت۔
ب. اے خبر ۽ سرا دلگوش گور کنگ المی انت کہ چار ۽ دلگوشی ٹولی ۽ نیمگ ۽ چہ چار ۽ دلگوشی منصوبہ بندات کنگ ۽ چہ پیش سرکار مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ آسراں چہ پیداک بوتگیں تکانسریاں چون ہلاس کرت کنت۔
ج. اگاں چار ۽ دلگوشی ٹولی مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگیجاں بندات کنگ ۽ چہ پیش لہتیں سرکاری بہر زوروکاں بھیسہ ۽ بہ زور ایت، جوان تر بیت۔

8۔ راست یا رد: سول سوسائٹی ۽ گل کمیں سیاسی جاہ بوگ ۽ ابید مالی کساس ۽ چَر ۽ چار ۽ دلگوش ۽ فیصلہ ۽ کرت کن انت۔
ا. راست
ب. رد

دیما

پُشت ۽

سیمی دَر: مالی کساس ء چار ء دلگوشی ء سویینی ء کماں زورگ ء ہوار کنگ

سرکاری مالی کساس ء شہریانی ہدوہناکی ء بازیں سوب بنت۔ بوت کنت کہ گوچلی ء گیش بوتگین گمان بنت
یا اے سدکی بیت کہ سرکار شہریاں بنیاتی خدمتاں جوانیں وڑے ء پُجارینگ ء انت۔ شُے سُنْگانی زَرّاں کجام
وڑا حرج کنت، اے بابت ء سرپد بوگ ء کمی بوت کنت۔

اے سرجمیں، مالی کساس ء چار ء دلگوشی گامگیجاں بندات کنگ ء جوانیں سوب انت۔ وتی سویمندی ء
گماناں گیش کنگ ء حاترا، سرکاری مالی کساس ء سرپدیاں تاں دَزَرَس بوگ ء شنگ بوگ ء پد شُے آسراں منگ
ء حاترا، چار ء دلگوش کنوکیں ٹولیان ء سرکار ء چاگرد دوئیناں گوں کمک کنگ لوٹیت۔

وہدے شما اے دَر ء سرجم کن ء، گڈا شما اے زان ء:

- کہ مالی کساس ء چار ء دلگوشی گامگیجانی حاترا سرکار ء کمک چون کنگ بیت۔ ء
- پہ وتی چاگرد ء وتی منصوبہ ء ایندگہ بہر زوروکاں وتی نیمگ ء آرگ ء رپک ء دَربرے۔

دیما

پُشت ء

سرکار ۽ ڪمڪ وڌيندڙ

مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ لهڻين سوڀمندرين گامگيچ ٻه ما وڌ ۽ بندات بنت وڌي ۽ پندي چار ۽ دلگوش ۽ ڪاراڻ چو اولي گامگيچ چست ڪنگ بيت۔ اڄ ڏراھ پندي سرڪاري ڪارندھان گون پستين سيادي ۽ ديمروي ديگ يا مھڪم ڪنگ ۽ چو بوت ڪن آنت چوش ڪھ:

1. لهڻين مالي ڪساس ۽ واک بنت ۽/يا
2. چار ۽ دلگوش ٿولي ۽ مالي ڪساس ۽ ڪاگدان رڱگ ۽ بودناڪي بيت۔

گيشتر، چار ۽ دلگوش ڪنوڪين ٿوليان ۽ سرڪار ۽ حلاپ ايراد ۽ بگيري ۽ چماڻ چارگ بيت۔ بازين معاملہ آ، اڄ ۽ آھا راستين ڪردے۔ بلے دومي معاملہاں اڄ پڌر ڪنگ ۽ حاترا وت ماں وتي ڪمڪ ۽ گون بوت ڪنت ڪھ زڙ شتر ۽ گھتر ڪارمرز بوت به ڪن آنت يا وت ماں وتي ٻڌوپناڪياني سرا دلگوش ديگ بوت به ڪنت۔ دومي دروشم ۽، مالي ڪساس ۽ سرپدي سنجي بنت ۽ ٻه ماڻهي ڪھ ايشاني سرا ڌڙس ۽ بيت آ مالي ڪساس ۽ حرچاني درگت ۽ جُستان ايراد سرپد بنت، تاں اڄ ڪھ پيش چو ايشي ۽ چار ۽ دلگوش ڪاري به بيت۔

يات به دار
وڪالت ۽ اُلسي سرپدي ۽ جُزاني وڌان
سڪين نامداري ۽ معاملہاں حاصين
ليڪھ، شمع مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش
۽ معاملہاں تاں شمع ڌڙس ۽ ڪم ڪرت
ڪن آنت۔ گون سرڪار ۽ دلپھڪين وڙي ۽
نزيڪي به ڪن ايت، گھترين گُته ڪاري اڄ
بيت ڪھ نزيڪي ٻه ٻوارڪاري ۽ به بيت۔

چار ۽ دلگوش ۽ گامگيچاڻ ٻه ليڪھ ڇي وڌي ڪنگ ۽ حاترا، اڄ ڪي جوانين حياڻ ڪھ پيسرا وتي منصوبه ۽ نشانگ ۽ مول ۽ مرادان سرڪار ۽ ديما پيش به ڪن۔ ٻه ڌڙور، شمارا وتي پند ۽ چاگردي ديمپاني ۽ حذمتاني حاترا پستين مڌياني بابت ۽ سرپدي جم ڪنگ ۽ ٻڌوپناڪي بوت ڪنت(چو ڪھ ڪوراني ۽ شپياني ساپ ڪنگ)۔ منصوبه ۽ نشانگاني ديما اير ڪنگ ۽، چوش ڪھ ڪي چاگردي منصوبه ڇي تيار به ڪن ايت ڪھ اڄ وت شهريان چاگرد دوست جوڙ ڪنگ ۽ سڪين ڌنت، شما سرڪار ۽ نشانگان ديما برگ ۽ ڪمڪ ڪنگ ۽ ايت۔ ايشي ۽ پڌ سرڪاري ڪارنده شمارا لوٽ ڪرتگين سرپدي ۽ ڪاگدان پُچارينگ ۽ تيار بوت ڪن آنت۔

شما باپاري مردماں اوڻ دستاڻ زُرت ڪن ۽، حاصين وڙاڻ ٻه ما ڪھ ٻه ۽ زور ۽ ٻوار بوتگ آنت۔ چو ڪھ سرڪاري افسر اوڻ ٻوار ڪنگي آنت ٻه ما ڪھ اڄ ڪولبند ۽ حرچاني بابت ۽ وتي ليڪھ ڇي دار آنت۔ ۽ اڳاں آلهڻين ناوشين ڪار ۽ ٻهتاماني بابت ۽ جيڙگ ۽ آنت ڪھ آھا وتارا ٻه دوست نه بوتگ آنت۔ دومي نيمگ ۽، باپاري ادارگان اڄ پڌر ڪنگ ۽ ٻڌوپناڪي بوت ڪنت ڪھ آريپنداني رڌا جواني ۽ ڪار ڪنگ ۽ آنت۔

وتي بودناڪياں به چار: سرڪار ۽ ڪمڪ وڌين

ڪي جُتائين ڪاگدي ۽ سرا، وتي چاگرد ۽ دو يا سڄي پندي سرڪاري ڪارندھاني نامان نبشته ڪن ڪھ آھا گون وتا ڪنگ لوٽ ۽۔ نبشته به ڪن ڪھ شما وتي منصوبه ۽ نشانگان چوڻ بيان ڪن ۽ ۽ شما پرچا سرپد ٻي ڪھ اڄ ٻه شمع چاگرد ۽ ارزشت دار آنت۔

چاگرد ۽ ڪمڪ ۽ وڏين

آنچوڪه سرڪار ۽ گون ڪمڪ ۽ نزيڪي آرزشت داريت، ٻيم وڙا چاگرد ۽ ايندڙ بهر زورواڪا وٽي منصوبه ۽ اوڻ هوار ڪنگ الڙي انت۔ اڀي معاملہ ۽، چاگرد ۽ تها نه تها تئي همساڳ ۽ سنگتيں شهري، بگندي باپاري مردم، رسانڪدر ۽ وانديگي زانتڪار اوڻ هوار بنت۔ گيشترين سرپدي ۽ حاترا ”السي حذمت ۽ تپاس ۽ شهرياني هواري“ ۽ بهر ۽ به چار۔

انڌونيشيا ۽ شريڪي ۽ مالي ڪساس ۽ حرچاں سرپد بوگ ۽ په: يڪ مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش، زندگيري ۽ رڳهينگ ۽ وڪالت۔

ٻندي چاگرد

شمارا بازيں وڙا وٽي منصوبه ۽ پلہ مرزي ۽ حاترا چاگرد ۽ باسڪاني گزر بيت۔ په درور، شمارا سرپدياني جم ڪنگ ۽ چاگرد ۽ مردماني ڪمڪ ۽ زرت ڪن ات، چوشڪه بُنياتي ڏهانجه ۽ منصوبهاني ڪاگداں جوڙ ڪنگ يا چاگرد ۽ سروے ڪنگ۔ شما ڇي ڪرت ڪن ات اڀي زانگ ۽ حاترا نبض ايران ۽ اي لرننگ ڪورس ۽ [service delivery](#) [monitoring](#) ڇه به زان ات ڪه شما چاگرد ۽ لوڻاني ردا سرڪار ۽ حذمتاں شهري ڀي ۽ بستار ۽ چون چار ۽ دلگوش ڪرت ڪن ات۔

ٻندي شهري

شهري په شما چار ۽ دلگوشي ڪاراني حاترا مواد يڪجاه ڪرت ڪن انت۔ شهريان گيشتر سرڪاري حذمتاني بابت ۽ ليڪه ديما آرگ ۽ موه ديگ نه بيت ڪه آ وٽي آمدن ۽ ڇه سُنڱ ۽ رڙاں دياں۔ اُلسي حذمت ۽ پُڄارينگ ۽ بابت ۽ شهريان ڇه سرپدي جم ڪنگ۔ حاصيں وڙاں ڪار ۽ بستار، شري ۽ ڪساس۔ اڀي جوانيں مواد بوت ڪن انت ڇو ڪه مالي ڪساس ۽ گيشينگ ۽ حرچي احوالاني تها هوار ڪنگ بوت ڪنت۔ په درور، اڳاں گند ۽ گسڏاني چست ڪنگ ۽ حرچ گوستگيں سيءَ سالاني مالي ڪساس ۽ سيءَ سري گيش بوتگ، بله شهرياني گشگ انت ڪه گند ۽ گسڏاني ڪار ڪم بوتگ انت، گڏا اڀي شيم تپاس گيشيں چارگ يا جُست ۽ پد ۽ دانڪ بوت ڪنت: ڪار ۽ وهڊاں حرچ پرچا گيش بوگ ۽ انت؟ ڪار ۽ ڪمي پرچا؟

The Media

رسانکدر ء یک ہمراہ ے ء دروشم ء ہم کارگپت کن ات۔ ء نہ ایوک ء مالی کساس ء گڈی بہر ء، ہما وید ء تاں کہ شما وتی آسراں دیما آرگ لوٹ ے۔ پلگاری ء بازیں ریبند سرکار ء چہ اے لوٹ ء کن انت کہ آنہشتہی رسانکدر، ریڈیو یا ٹیلی ویژن ء ذریعہ ء مہلوک ء سرپدی بہ پُجارینتگی۔ مہلوک ء سرپدی پُجارینتگی ء اوں ڈیجیٹل میڈیا سک باز کارمرز بوگ ء انت۔ ایران ء شیم دیواناں مردم گوشداشت کن انت۔ ریڈیو فرہنگ ء دیوان، ویدیکہ مونسپل کونسل ء دراپیں دیوان اُلسی بنت ء شنگکاری ء حاترا دَرس ء بنت۔ ہر دیوان ء کارانی یک کاگدے آرکائیو کنگ لوٹیت۔ رسانکدر شیم مالی کساس ء چار ء دلگوش ء منصوبہ ء حاترا چون کاریگی بوت کنت اے بابت ء گیشیں سرپدی ء حاترا بچار ات:

[Indonesia: A Budget Monitoring, Tracking and Advocacy.](#)

ہندی باپار

شما باپاری مردماں اوں چاگرد ء باسک ء بستار ء ہوار کرت کن ے۔ باپاری گیشتر وتی کارجاہاں چہ حاصیں سُنک ء فیس دیاں۔ آ اوں اے حبر ء چار انت کہ سرکار آہانی داتگیں زَراں چون حرچ کنگ ء انت ء آہاں جے پائڈگ دیگ ء انت۔

وتی بودناکیاں بہ چار: چاگرد ء کمک ء ودین

یک کاگدے ء سرا، چاگرد ء دو ء تاں سے باسکانی پچار ء نبشتہ کن ات کہ آہاں شما وتی مالی کساس ء چار ء دلگوشی گامگیجاں ہوار کنگ لوٹ ے۔ دگہ دو سئے جُست نبشتہ کن ات کہ شما وتی چاگرد ء باسکاں چہ سوچ کن ات، آہانی سُنگانی رستگیں زَراں چہ پُجارینتگیں سرکاری خدمت ء بابت ء لیکہ ء بہ گر انت۔

دیما

پُشت ء

سیمی ڌر: حاصی دانکا یات به دارِ اِ

- ٻندی سرکاری کارندہاں گون نژیکی ءِ مہکم کنگ مالی کساس ءِ چار ءِ دلگوش ءِ کجام اوں گامگیج ءِ یک اولی ءِ ارزشتی این گامے بیت۔
- چار ءِ دلگوشی گامگیجانی حاترا لیکه ے ٿہین اِت کہ شے حلاپ ءِ مه بیت، اول وتی منصوبه ءِ نشانگ ءِ مول ءِ مراداں سرکار ءِ دیما اِیر کن اِت۔
- آنچو کہ سرکار ءِ نیمگ ءِ کمک ءِ کار گرگ آلمی اِنت، ہم وڙا وتی چاگرد ءِ ایندگه بهرزوروکاں منصوبه ءِ ہوار کنگ اوں آلمی اِنت۔
- آلمی خدمتانی پُجارینگ ءِ بابت ءِ شہریانی سریدی حاسیں مواد بوت کن اِنت چوش کہ مالی کساس ءِ گچین کنگ ءِ حرچی احوالاں گون دیم پہ دیم کنگ بوت کن اِنت۔

دیما

پُشت ءِ

جُست ۽ پَسو

- 1- وٽي مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيج ۽ پيش ۽ ايشي ۽ وڀداں سرڪاري ڪارندڀاں گون نزيڪي وڌينگ ۽ جُهد اَلَمي اِنٽ چيا ڪه:
 - ا. نزيڪي آرزشت دار آنت ۽ گيشتر سرڪاري ڪار، رَيبند ۽ ڪاگداں تاں دَزَرَس رَست ڪنت.
 - ب. شَم مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيج ۽ ابيد سرڪاري دلگوش يا نشانگاني سرا جوانين سان آتڪ ڪن آنت.
 - ج. بنداتي وڙا سرڪار ۽ گون جوانين نزيڪي جوڙ ڪنگ ۽ ڇه ڀما زانگ نه بوتگين بهر زوروك زانگ بوت ڪن آنت، ڀما ڪه شَم چار ۽ دلگوش ۽ آسراں ڀدوبيناڪي دار آنت، چوش ڪه ٻاپاري سروڪ.
 - د. بُرز ۽ دُراپين.
- 2- راست يا رَد: سول سوسائٽي ۽ حاترا سرڪار ۽ بگير ۽ آيگ ۽ يڪ وڀد ۽ جاه ڀي بيت. گيشتر اِي بنداتي مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ منصوبه ۽ حاترا گهٽرين وڙي نه اِنٽ چيا ڪه اِي سرڪار ۽ منصوبهاني آسراڻي بابت ۽ ڀي ڪساس پريشان ڪرت ڪن آنت.
 - ا. راست
 - ب. رَد
- 3- راست يا رَد: چار ۽ دلگوشي ٽولياں منصوبه بندات ڪنگ ۽ ڇه پيش وٽي مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيج ۽ سرڪار ۽ ديما پيش ڪنگ ۽ گزر نه بيت.
 - ا. راست
 - ب. رَد
- 4- دومي حاصيں بهر زوروك چوش ڪه ٻارپاري سروڪ، يونينز ۽ انجمناني پڄار ڪنگ ۽ وٽي نيمگ ۽ آرگ اَلَمي اِنٽ چيا ڪه:
 - ا. آڀاني سرپدياں تاں دَزَرَس بوت ڪنت ڪه اِي مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ حاترا ڪمڪ دات ڪن آنت.
 - ب. چار ۽ دلگوش ۽ گامگجاں ڇه لهٽين نه وشيں ڪاراني راز پاشڪ بوت ڪن آنت ڪه اِي ايوك ۽ سرڪاري ادارگان بوت ڪن آنت. اِي چار ۽ دلگوشي ٽولي ۽ رديں وڙي ۽ تاوان دات ڪرت ڪن آنت.
 - ج. شَم چار ۽ دلگوشي منصوبه ۽ اَلسي سَند ۽ سريوگ ۽ دارگ ۽ حاترا آڀاني گورا لهٽين پُشت ۽ تيلانڪ ديگي وڙي پيم بوت ڪن آنت.
 - د. اءُ ب، ڀي ج اناں.
- 5- مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوشي منصوبه ۽ چاگردي ڪمڪ ۽ گيش ڪنگ ۽ رَيبنداں ڀوار آنت:
 - ا. چاگردي ۽ آرزشتي اِيں لوٽاني سرومي ڪنگ ۽ پدا مالي ڪساس ۽ نگهواني ۽ گامگيج ۽ ڀمي آرزشتي ڀنداں (چوش ڪه وانگجاڀاني حرچ، گند ۽ گسڏاني بند ۽ بست ۽ سَنگاني گرگ) گون ڀمگرنچ به ڪن.
 - ب. چار ۽ دلگوشي گامگيجاں مالي ڪساس ۽ وانگ ۽ زانگ ۽ بهر ۽ ڀوار ڪن تانڪه مهلوڪ مالي ڪساس ۽ چَر ۽ گهٽرين وڙي ۽ سرپد بوت به ڪن آنت.
 - ج. مالي ڪساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ منصوبه ۽ رسانڪدر ۽ ڀوار به ڪن.
 - د. بُرز ۽ دُراپين.

6۔ چاگردی سروے اے حاترا پائندگی بوت کن آنت:

- ا. چاگرد ۽ تہا ارزشتی این جیڑبانی نشان کنگ۔
- ب. سرکاری کار ۽ کرد ۽ سرا لیکہ ۽ گرگ۔
- ج. خدمتانی پُجارینگ ۽ چاگرد ۽ لیکہاں گرگ۔
- د. بُرز ۽ دراپین۔

7۔ وتی مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ منصوبہاں حاصیں بہرزوروکانی گورا پیش کنگ الٰہی انت چیا کہ:

- ا. آشمارا مالی کساس ۽ درگت ۽ ایندگہ کاگداں پجارینت کرت کن آنت۔
- ب. ایشی ۽ چہ سرکاری کارندہ کم تُرس ات کن آنت۔
- ج. اے پدَر کن آنت کہ شما پلگار ات۔
- د. بُرز ۽ دراپین۔

8۔ راست یا رد: اگاں شما وتی مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ منصوبہ ۽ سرکاری واکدارانی دیما ایر کن

- ۽، گڈا آ مالی کساس ۽ درگت ۽ گیشتر سریدی پُجارین آنت ۽ شمارا وش آتک اوں کن آنت۔
- ا. راست
- ب. رد

دیما

پُشت ۽

چارمی دَر: مالی کساس ء چار ء دلگوش ء چہ بدلی پیدا کنگ

مالی کساس ء چَر ء آسر ء، ٹولیانی گورا تپاس ء حاترا مواد ء امبار مے بیت۔ اے تپاس ء بہر ء دروشم ء، چار ء دلگوشی ٹولیاں اے ہبر ء سرا جیڑگ لوٹیت کہ دیمترا کجام دروشم ء کار کنگی انت۔ گیشتر دلگوش اے چیز ء سرا بیت کہ کجام دروشم ء سرپدی یکجاہ کرتگ انت۔ لہتیں سرپدیان ء وکالت بزاں ایڈوکیسی ء جُز ء سرپدی ء بہر ء دروشم ء کارمرز کنگ بیت، وہدیکہ لہتیں موادانی تپاس ء گہتری ء پالیسی ء شئورانی حاترا کارمرز کنگ بوت کنت۔ دگہ ایش کہ، مالی کساس ء لہتیں بنداتی چار ء دلگوشی حرچانی سرپد بوگ ء کار یا شریکی ء مالی کساس ء کاراں چہ بدل بوت کن انت۔

وہدے شما اے دَر ء سرجم کنئے، گڈا اے بود ء لائق دار مے:

- مالی کساس ء چار ء دلگوشی گامگیجاں ہرجاہ دارگ ء تکنیکاں پجہ بیار مے؛
 - مالی کساس ء کار ء وہداں سرکاری حرچاں گرگ ء رہبنداں دریر مے۔ ء
- مالی کساس ء بدلیانی وکالت کنگ ء حاترا مالی کساس ء چار ء دلگوش ء کاراں دستاں رُرت کن ئے۔

بلے، کجام اوں چار ء دلگوش ء تپاس ء شنگ کنگ ء چہ پیش، انچو کہ پیسر ء دَر ء گپ بوتگ ات، چار ء دلگوش کنوکیں گلانی اے ہبر ء سرا جیڑگ المی انت کہ آسراں شنگ کنگ ء حاترا کجام پد گام یا پد کرد رست کنت۔ چیا کہ سیاسی جاہ باز کم بوت کنت، ہمے حاترا چار ء دلگوش کنوکیں ٹولیاں شیواری ء گوں کساس جنگ لوٹیت کہ سرکار ء ایندگہ شریکدار آسرانی سرا چے پد کرد دیما آؤرت کن انت۔

دیما

پُشت ء

یک برجائیں کارے ۽ دروشم ۽ چار ۽ دلگوش

مواد مچ کنگ یک برجائیں کارے۔ باز کم چوشیں چار ۽ دلگوشی ٹولی بنت کہ آکجام یک حاصیں، کسانیں مرایے ۽ حاترا مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ ٲدوہناکی دار آنت۔ مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش گیشتر زبانی ہبراں بیت۔ بلے اے چار ۽ دلگوش ۽ کارانی نیمگ ۽ بارت۔ کہ ایشی ۽ چہ گیشتر چار ۽ دلگوش بوت کنت۔ ایشی ۽ ٲد گیشتر کار بیت۔

اے رنگیں ریبندانی رندگیری ۽ کرت کن ۽:

- گلانی چار ۽ دلگوش ۽ جُہداں اُلسی بھیسہ ٲیداک کنگ،
- سرٲدی ۽ نیمگ ۽ برو کہ وٲد ۽ ہمرائی ۽ ایشاں دیم ٲہ دیم کرت بہ کن ۽،
- ٲہ دُرور، جوانیں حاکی ۽ جیڑہ گیشتر کجام یک بند ۽ بستے ۽ یا گل ۽ ۽ زدی نہ بنت، بگندی اے دیمروی کنوکیں جمہوری کار ۽ بہر بوت کن آنت۔
- ٲے ریبندی ۽ بدل ۽ جوانیں حاکی ۽ ریبندانی دائمی ۽ لیکہ ۽ دیمہ بیار کہ اے سرکاری تب ۽ بابت ۽ مہلوک ۽ گمان ۽ رجینت کنت۔

کیس اسٹڈی

ہواری ۽ مالی کساس ۽ جوڑ کنگ ۽ چار ۽ دلگوش ۽ سالیگی چَر

مارچ: لوٹانی گرگ ۽ حاترا شہریانی لَس مچی؛ ایگزیکٹو(مئیر ۽ کارگس) ۽ نیمگ ۽ چہ ٲچ دزمانجی نیست۔

اپریل: شہری ۽ میئر ۽ کارگس ۽ میان ۽ گوستگیں سال ۽ منصوبہ ۽ حساب کتاب کنگ، نوکیں شئورانی سرا مالی کساس ۽ دومی بہر ۽ حاترا جہگیرانی گچین ۽ نوکیں ٲیشبندیانی(ٲروپوزل) سرا باوست۔

اپریل تاں جون: تکنیکی ٲُرانی سرٲد بوگ ۽ ہر ٲند ۽ گزر ۽ آلمی کارانی سرا باوست کنگ ۽ حاترا جہگیرانی میان ۽ نند ۽ نیاد؛ شہری ۽ شہری انجمنان گوں لَس دیوان کہ اودا آ وتی لوٹانی درجہ بندی کن آنت۔ ایگزیکٹو ایشاں دو دگہ لیکہانی ردا جم کنت(اولی: کجام ٲند ۽ حذمتاں تاں دزرس ٲست انت، ۽ دومی: اود ۽ آبادی ۽ کساس چی انت۔

جون: کونسلرانی گچین بوگ ۽ ٲندی آلمی این کاراں ووٹ دیگ ۽ سرا دومی سرجمیں دیوان لوٹائینگ بہ بیت۔ جولائی: 44 کونسلرانی شریکی ۽ مالی کساس جوڑ کنگ(COP)، 2 چہ ٲمک 16 ٲنداں، 2 چہ 5 اسل جہگیراں ۽ 2 چہ ایندگراں۔

جولائی تاں ستمبر: کونسل ٲیٹگ ۽ کم چہ کم دو کلاکانی حاترا دیوان لوٹائینیت تاں گچین کرتگیں جہگیر، آہانی ٲنکینانی لوٹ، میئر ۽ کارگس ۽ نیمگ ۽ چہ شئور داتگیں مڈیانی بہر ۽ بانگ ۽ ایندگہ جیڑبانی سرا حبر حال بوت بہ کنت۔ ستمبر: نوکیں مالی کساس سی او ٲی ۽ نیمگ ۽ چہ منگ بوتگ، ۽ قانود ساچ ۽ دیم ۽ ٲہ باوست ۽ گہتری ۽ حاترا دیم داتگ۔

ستمبر تاں دسمبر: سی او ٲی چمبر، ۽ لاییز ۽ مالی کساس ۽ جہگیری ۽ کنت، وٲدیکہ جُتائیں دَمگاں ٲہ حاصیں تکانی زَرَکاری ۽ منصوبہ ۽ سرا جُتا جُتا کار کنت۔ آؤکیں سال ۽ بوکیں دیوانانی حاترا اوں ریبنداں تچک کنت۔

دیمہ

ٲُشت ۽

چار ءِ دلگوشی موادانی یک لس کارمرزے ٹولیانی حاترا اُلسی سرپدی ءِ جُنزانی تیار کنگ انت۔ اے جُنز گیشینتگیں وېدے ءِ حساب ءِ بوت کن انت۔ گیشتر، ٹولی مالی کساس ءِ چار ءِ دلگوش ءِ گامگیجاں اُلسی سرپدی ءِ جُنزانی تیار کنگ ءِ حاترا کن انت کہ اے مالی کساس ءِ وانگ ءِ سرپد بوگ ءِ وډین انت۔ اگاں مہلوک اے حبر ءِ بابت ءِ کمو سرپدی دار انت کہ مالی کساس ءِ تیاری ءِ ایشی ءِ سرا عملدرآمد کنگ بیت، گڏا اے دروشم ءِ جُنز شہریاں وتی سرکار ءِ مالی کساس ءِ چَر ءِ گہترین وڑاں سرپد

گیشیں ای لرننگ
بندات تاں گڏی ءِ وکالت ءِ جُنز
چون تیار کنگ بہ بیت اے زانگ ءِ
حاترا چاگردی وکالت ءِ بابت ءِ
نبض-ایران ءِ چہ دربرگ ءِ کورس
ءِ بچار۔

بوگ ءِ کمک دات کنت۔

لہتیں ٹولی چاگرد ءِ دلگوشی ہنداں مالی کساس ءِ حرچانی دیم پہ دیمی کنگ ءِ سرکاری ملازمانی پگارانی چار ءِ دلگوشی ءِ آہانی نزوری درگیتک انت۔ اے سرپدیاں گوں، چار ءِ دلگوشی ٹولی مہلوک ءِ سرپدی ءِ جُنزاں تیار کرت کن انت کہ اے مالی کساس ءِ مڈیانی دوار یا پدا بہر ءِ بانگ ءِ سَوَب بوت کن انت۔ اے دروشم ءِ سرپدی جُنز یا کرپشن ءِ گامگیجانی نیمگ ءِ اوں بُرت کن انت۔ دوئیں کار سرکاری حرچانی بابت ءِ رَدیں حیالانی ہلاس کنگ یا محکمیں راستیاں ہواریں شاہدیاں گوں سرکار ءِ سیلکاریاں ہلاس کنگ ءِ کمک دات کن انت۔

کیس اسٹڈی

البانیا ءِ مالی کساس ءِ وکالت

البانیہ ءِ باربلش ءِ شہریاں ہندی سرکار ءِ 2006 ءِ مالی کساس ءِ ہاراں چہ رگھگ ءِ جیڑہ ءِ بُنیاتی ڈھانچہ ءِ ہوار کنگ ءِ حاترا وکالت بزاں ایڈوکیسی کرتگ۔ وېدے آہاں مالی کساس ءِ لوٹ کرت گڏا مار ات کہ اے منصوبہ ءِ حاترا ایر کرتگیں رَز بس نہ بنت۔ گڏا آہاں ایر کرتگیں رَزانی بابت ءِ سرکار ءِ گوں حبر حال گرت۔

حرچانی درگیجگ

حرچانی درگیجگ ہما وہداں بیت
وہدے چار ء دلگوشی ٹولی سرکاری
مڈیانی بہر ء بانگ، حرچ ء اُسی حساب
ء مالی کماں برجائیں منصوبہانی چار ء
دلگوش ء کن آنت تانکہ اے سدک کنگ
بوت بہ کنت کہ مالی کساس ء ایر
کرتگیں زَر ہما حساب ء کارمرز کنگ
بوتگ آنت ء ایشانی کارمرز شُرانت۔ اے
مالی کساس ء کار ء مالی کساس ء چَر ء
چار ء دلگوش ء باریگ ء بیت۔

تاں اے حد ء وہدے شہری ٹولیانی مالی کساس ء نگہوانی ء وکالت
ء جُہد ہندی مالی کساس ء شہریانی لوٹاں ہوار کنگ ء سَوَب
بنت، ہما وہداں تاں چاگردی منصوبہانی حاترا گچین کرتگیں زَر
ء اے پروجیکٹانی حاترا راستی ء بہر ء بانگ کرتگیں زَران گیشتر
تپاوت بیت۔ بل کہ ایشی ء بازیں سَوَب ہست، بلے ایشی ء چہ
گیشتر گوچلی بزاں کرپشن بیت۔ ہمیشکہ، حرچاں سرپد بوگ ء
گامگیجاں ہندی کرپشن ء کم کنگ ء کمک رست کنت ء اے حبر
اوں سدکی بوت کنت کہ ایر کرتگیں زَر لوٹ کرتگیں وڑا کارمرز
کنگ بوتگ آنت۔

مالی کساس ء سرا کار ء مالی کساس ء چَر ء نگہوانی ء بہرانی وہداں حرچاں چہ سرپد بوگ ء گامگیج زورگ
بوت کن آنت، بلے شہری ٹولیانی گیشتر دلگوش مالی کساس ء سرا عملدرآمد ء کار ء وہداں حرچانی درگیجگ
ء سرا بیت۔ چار ء دلگوشی ٹولی اے چیزانی کاگداں جوڑ کرت کن آنت کہ مالی کساس ء سرا عمل درآمد ء
سرجمیں کارانی وہداں ہندی سرکار ء مالی کمک ء چہ برجائیں منصوبہ ء خدمتانی سرا زَر چون حرچ کنگ
بنت۔ وہدے ایجنسیاں حرچ کنگ ء حاترا ہندی زَرآمبار بزاں خزانہ ء نیمگ ء چہ زَر دیگ بنت، گڈا ٹولیاں
سرکاری مالی کساس ء کاگداں چہ اے بہر ء بانگ ء جیڑہ درگیجگ۔

پہ درور، انچو کہ ایجنسی بے قانون ء پروکیورمنٹ بزاں بہا ء زور ء کار ء ذریعہ ء حرچ کن آنت، چار ء دلگوشی
ٹولیاں ہندی حرچانی کاگداشتگ آنت ء ہندی وڑاں مالی کمک ء چہ برجائیں السی منصوبہانی حاترا بولی
جنگ ء کار ء چار ء دلگوشی کرتگ۔ ایش پہ اے حبر ء سدک جوڑ کنگ ء کمک ء کنگ بیت کہ ٹھیکہ میرٹ
ء ردا دیگ بہ بنت ناں کہ وتیگی ء حساب ء۔ انچو کہ منصوبہ بندات بنت ء زَر دیگ بنت، ٹولیاں منصوبہانی
کار چار اُنگ آنت ء بستار ء سدک جوڑ کنگ ء حاترا شہریانی ذریعہ ء خدمتانی پُجارینگ ء تپاس گپتگ۔ تاں
اے حد ء کہ اگان کجام یک ٹھیکہ بے میرٹ ء سرا دیگ بیت، ٹھیکدار پدا اوں جہل ء داتگیں مواداں کارمرز
کرت کنت یا خدمتانی پُجارینگ نزوری کرت کنت۔

ایران ء حرچانی شنگ کنگ ء لوٹ

ٹرانسپرنسی اینڈ فریڈم آف انفارمیشن ایکٹ کونسلان چہ لوٹ کنت کہ آ مہلوک ء حاترا قانون ساچی،
مالی کساس ء ایر کنگ، منصوبہ، ء سُنک ء فیسانی درگت ء دراہیں سرپدیاں شنگ بہ کنت۔ گیشتر سٹی
کونسل ء میونسپل سرکار اے سرپدیاں وقی ویب سائیٹاں شنگ بہ کن آنت۔ اگان شما ایشاں آبانی ویب
سائیٹاں دیست نہ کن ء، گڈا سرپدیانی دزبندی دیگ ء حاترا وقی سٹی کونسل ء لس نزیکے ء کارگس ء بہ
رواٹ۔ کونسلان دراہیں اُسی دیواناں رسانکدر ء ساڑی بوگ ء سدک جوڑ کنگ ء اوں گزُرانت۔

حرچانی درگیجگ (برجاه انت)

اے سرجمیں کار ۽ وېداں، شہری ټولی وټی حرچاں سرپډ بوگ ۽ آسرانی بُنیات ۽ سرجمی ۽ احوال جوڙ به کن آنت۔ پدا بجم احوالانی دیم په دیمی ټندی سرکار ۽ حرچانی ریکارڈ ۽ سالیگی احوال ۽ بیاناں چه کرت کن انت۔ مالی کساس ۽ کار ۽، مالی کساس ۽ نگهوانی ۽ بهر ۽ وېداں لهتیں شہری ټولیاں ټندی مالی کساس ۽ آڈٹ اوں کرتگ، تاں اے پډر کنگ بوت به کنت که سرکار ۽ ریکارڈ آئی ۽ وټی مالی کساس ۽ گوں چون دیم په دیم کنگ بوت کن آنت۔ اُلسی منصوبه ۽ خدمتانی بستر ۽ پډکرد ۽ سډک جوڙ کنگ ۽ آبید، اے آسر گوچلی بزاں کرپشن ۽ کم کنگ ۽ کمک کرت کن آنت۔ ټولی ایشاں ټندی سرکاراں گوں کار کنگ ۽ بُنیات ۽ کارمرز کرت کن آنت تاں مالی کساس ۽ کار ۽ گهتر جوڙ کنگ بوت به کنت یا حرچانی ردیانی بابت ۽ شہریاں سرپډی دات کرت به کن آنت۔

کیس اسټډی

انڊونیشیا ۽ حرچاں سرپډ بوگ ۽ شہریانی درگتی

غریبانی خدمت ۽ پروگرامانی حاترا فنڊ ایر کنگ بوتگ آنت، ایشی ۽ چه اے سډک کنگ نه بوتگ که اے وازمندگان تاں سر بنت یا که مالی کساس ۽ منصوبه ۽ کولبندانی ردا بیت۔ غریبانی خدمت ۽ پروگرام ۽ رزانی پُجارینگ ۽ گهتر کنگ ۽ حاترا، تکنیکی کمک این جی اوزاں سی ایس او ۽ کاری ټولی ۽ کمک کرتگ، تاں مالی کساس ۽ سرا کار ۽ چار ۽ دلگوش کنگ بوت به کنت۔ غریباں پائډگ سرکنگ ۽ منصوبه سی ایس او ورکنگ گروپ ۽ حرچاں چارگ ۽ جُتائیں وڙ ۽ پیم کارمرز کرتگ آنت، بهوار ایشی ۽ رسوکانی سروے، شہریانی رپورٹ کارڊ ۽ تچک ۽ تپاس۔ یک درورے ایش که، یک سی ایس او ورکنگ گروپ ۽ راستی ۽ دگ ۽ دراجی دستاں گوں کچ ۽ تگ تاں اے گیشینگ بوت به کنت که آیا اسل ټینڊر ۽ ردا انت یا ناں۔

دیما

پُشت ۽

مالاوی: وکالت ۽ سرپدي وڌينگ ۽ جُناز حرجاں درگيجگ ۽ رپک ۽ کارمرز

1994ء ۽، مالاوی ۽ وٽي اولي باز گلي بروبڙي ۽ گچينڪاري ڪرت آنت، ايشي ۽ آسر ۽ ”تاں زند سروڪ“ ٻيسٽنگز بنداء سي سالي حاڪمي ٻلاس بوت۔ شھرياني حقاني ديگ ۽ حاترا مزنيں گماناں گون، ملڪ ۽ ٻواريں گلاڻي جمهوريت ۽ نيمگ ۽ کار بنداء بوت۔ بندائي وڙاں، سياسي ۽ شھري آجوئياني سرا بندشاں نرمي ۽ ٻمراڻي ۽ سي ايس اوزاني ديمروي، ۽ حلاپ گلاں حاڪم گل ۽ دستاني دارگ ۽ کار بنداء ڪرت۔

زورائي ۽ سوب ۽، سول سوسائٽي ۽ سياسي حقاني گلاں گيشتر مالاوی ۽ مردماڻي ٻمڪ روچي زند ۽ جاوراني جھگيري نه گرت۔ پدا، حاڪم ۽ پارليمان ۽ سي ايس اوزاني سرا شڪ آت، ڪه اے نزور ۽ شنگين گل آتاں۔ 2001ء ۽ تاں، سول سوسائٽي ۽ انگت سرڪاري حساب داد ۽ لوٽ ۽ وٽي ڪرد سرجمي ۽ دستاں نه زرتگ آت۔

اے جيڙپاں گيش ۽ گيواري ڪنگ ۽ حاترا، ميان اُستماڻي ڏونر ايجنسيان ٻندي سي ايس اوز ۽ پارليمان ۽ يڪ حسابين ٻله مرزي ڪرت تاں مهڪمين نزڪي جوڙ بوت به ڪن آنت ۽ ٻواري ۽ ڏمه واريں حاڪمي ۽ ريبنداں جوڙ ڪنگ ۽ ڪار ۽ به ڪن آنت۔ ”مالاوی ۽ جوابده اين جمهوريت“ ۽ پروگرام ۽ ذريعه ۽، سي ايس اوزاں انچيں جيڙپاں ٻمگرنچيں گلاں گون نزڪي جوڙ ڪرت ڪه آسرڪاري فيصله ڪنواں نشانگ ڪنواں راجي ٽڪ ۽ گمگيجاں بنداء به ڪن آنت ۽ غريبي ۽ ٻلاسي ۽ سرا دلگوش به ڏينت۔

منصوبه ۽ وپداں، 80 ۽ ڇه گيش گل نيٺ ورڪ ۽ ٻوار بوت آنت تاں اے جيڙپاڻي سرا سرڪاري حرجاڻي درگيجگ ۽ ڪار بنداء ڪنگ به ٻيت، ڪه ايشاني بابت ۽ آدرستاں ڇه گيش جيڙگ ۽ آت آنت، وپديڪه مهلوڪ ۽ شئي ۽ خدمتاني بستار ۽ تپاس ۽ اوڻ گرگ ۽ آتنت۔ وٽي منصوبه ۽ ذريعه ۽، سي ايس او نيٺ ورڪ ۽ پارليمان مالي ڪساس ۽ مالياتي ڪميٽي ۽ ديما مالي ڪساس ۽ ارزشتي اين تڪاں سرڪاري ڪار ۽ ڪرد ۽ غريبي ۽ ڪمي ۽ ڪار ريبند ۽ ڪاگداں ٻوار جانشلاقتي، وانگ ۽ زانگ ۽ ڪشت ۽ ڪشاري ۽ شاهدي دات انت۔ حرجاڻي سرپدي گرگ ۽ ڪاراني ذريعه ۽ جم ڪنگ بوتگيں سرپدياں ٻوار سي ايس او ۽ آسران ۽ ڪميٽي ۽ پارليمان ۽ ديگ بوتگيں احوال ۽ ٻوار ڪنگ بوتگ آت۔ سي ايس او نيٺ ورڪس ۽ وٽي چار ۽ دلگوشي ڏيٽا آن وکالت ۽ سرپدي ۽ مراداني حاترا ڪارمرز ڪنگ ۽ سرا دلگوش دات۔ وٽي جُهداني لهتيں آسر ٻوار ڪرت آنت۔

- زميناني بل ۽ شھري سرپدياں گيش ڪنگ ۽ حاترا لينڊ ٿاسڪ فورس ۽ جُناز ۽ شھرياني ذريعه ۽ پڇار ڪرتگيں ارزشتي اين زميناني جيڙپاڻي ڪاگد، وکالت ۽ جُناز ۽ ٻله مرزي ۽ حاترا شھريان ڇه قول گرگ، ۽ پارليمان ۽ باسڪاني ميان ۽ باوست، ۽ آسر ۽ زمين ۽ پاليسي ۽ بابت ۽ شھرياني سرپدي گيش بوت آنت۔
- مالاوی ۽ سرپدي گيش ڪنگ ۽ ڪاراں معذور گلاڻي فيڊريشن ۽ ملڪ ۽ اولي معذور پاليسي اير ڪنائينت۔
- اين جي او جينڊر ڪوآرڊينيشن نيٺ ورڪ ۽ ٿاسڪ فورس آن ڏوميسٽڪ وائلنٽ قانود ساچي ۽ لوگي جن ۽ چوپ ۽ درگت ۽ قانود ساچي ۽ سوبمندی ۽ گون وکالت ڪرت۔

مالی کسکاس ء وکالت

بازیں چار ء دلگوشی ٹولی اے سرپدیاں کارمرز کن آنت کہ آہاں جم کرتگ آنت ء ہما سرکاری اگدہ داراں گوں نزیکی جوڑ کن آنت کہ مالی کسکاس ء چار ء دلگوش ء ذریعہ ء وکالت ء جُزانی پلہ مرزی ء کن آنت۔ اے جُز

مالی کسکاس ء وکالت ہما وہداں بیت وہدے مالی کسکاس یا مالی کسکاس ء کار ء حاصیں بدلی آرگ ء حاترا ٹولیانی نزیکی ء جُز ء ذریعہ ء چار ء دلگوش کنگ بیت۔ اے لس وڑاں مالی کسکاس ء جوڑ کنگ ء مٹارینگ ء وہداں اوں بیت۔ مالی کسکاس ء وکالت مالی کسکاس ء کار ء مالی کسکاس ء چر ء ٹولی وئی چار ء دلگوشی کاراں کجا چہ بندات کنت، ہمائی ء سرا انت کہ ٹولی کجام ہم حرچانی درگیجگ ء چہ پیش یا پدا چہ بندات ئے کنت۔

مالی کسکاس ء چار ء دلگوش ء کارانی وہداں جم کرتگیں موادانی کارمرز، مالی کسکاس ء زانگ ء حاصیں بدلی یا مالی کسکاس ء سرجمیں باریگ ء ہندی مالی کسکاس ء زببنداد بدل کنگ ء حاترا کن آنت۔ ایش اے حبر ء سدک جوڑ کنگ ء کمک کن آنت کہ چاگرد ء لوٹ مالی کسکاس ء بہ بنت، ارزشتی این منصوبہانی حاترا رَز پُجارینگ بہ بنت ء ایر کرتگیں رَز پراجیکٹ ء کارانی حاترا بس آنت۔

مالی کسکاس ء وکالت ء دومی دروشم ء لس وڑاں مالی کسکاس ء گیشیں پلگاریں وڑ ء سرکار سرپدیاں تاں رَسگ ء وکالت ہوار بنت۔ اگاں سرکاری زور ء سَوَب ء چہ مالی

کسکاس ء چار ء دلگوشی کاراں لوٹ کرتگیں سوبمندی نہ رَس آنت، بلے مالی کسکاس ء کارانی بدل کنگ ء حاترا بازیں ساسی وڑ ء پیم ہست، گڈا چار ء دلگوشی ٹولی اے دروشم ء مالی کسکاس ء وکالت ء جُز ء سوبمند پیم ات کن آنت۔

مالی کسکاس ء وکالت، ٹری مالی کسکاس ء بدلی ء حاترا بیت یا مالی کسکاس ء زببندانی بدلی، بدلی ء شئور کاگدانی تیار کنگ ء چہ بندات بیت۔ حاصیں مالی کسکاسے جوڑ کنگ ء وکالت کنگ ء وہداں، چار ء دلگوشی ٹولیاں پیسرا چاگردی مالی کسکاس ء لوٹ نشان دیگ لوٹ آنت۔ اگاں مالی کسکاس ء چار ء دلگوش ء گامگیجانی وہداں اے وڑ کنگ نہ بوت، گڈا ٹولی چاگرد ء لوٹاں جم کنگ ء حاترا شہریانی جُست ء پُرس ء اُلسی باوستانی کارمرز ء کرت کن آنت۔

گیشترین ای لرننگ!
جُست ء پُرس، شہریانی سروے ء
چاگردی دیوان ء آسراتی پُجارینگ
ء زببندانی ہیلکاری ء حاترا نبز۔
ایران ء [service delivery](#)
[monitoring](#) ء چہ دربرگ ء
کورس ء بہ چار ات۔

مالی کساس ۽ وکالت (برجاه انت)

ہندی مالی کساس ۽ رہبنداد گہتری ۽ وکالت کنگ ۽ وہدا، ٿولیاں وٽی پیسریگیں مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوشی گتہ کاریانی بُنیات ۽ ہستیں مالی کساس ۽ رہبنداد گون دُرستاں چہ پیش ارزشتی این جیڑہ در چنگ لوٹ آنت۔ ارزشتی این جیڑیانی نشان بوگ ۽ پد، چار ۽ دلگوشی ٿولی مالی کساس یا مالی کساس ۽ رہبنداد حاصل بدلیانی حاترا شئوراں تیار کن آنت۔ لہتیں معاملہاں، ٿولی یک ”مالی کساس ۽ پتر“ ۽ جوڑ بہ کنت کہ اے ہندی مالی کساس ۽ کمیثانی حاترا شہریانی دلگوش ۽ یک ترتیب ۽ جوڑ کنت کہ اے مالی کساس ۽ وہدا دیما ایر کنگ بیت۔

وٽی بودناکیاں بہ چار: مالی کساس ۽ وکالت ۽ گزر

یک جُتائیں کاگدے ۽ سرا، نبشتہ کن کہ شُمع خیال ۽ شُمع چاگرد ۽ مالی کساس ۽ ارزشتی این لوٹ چي آنت۔

اے ہبر ۽ سدک جوڑ کنگ ۽ حاترا کہ آہانی داتگیں شئور یا مالی کساس ۽ پلیٹ فارم، ہندی فیصلہ جوڑ کنوکا گون نزیک دار آنت، چار ۽ دلگوش کنوکیں ٿولیاں مالی کساس ۽ وکالت ۽ حاترا جہل ۽ داتگیں ریک کارمرز کرتگ آنت:

- مالی کساس ۽ دیوان ۽ وہدا شئور یا مالی کساس ۽ پلیٹ فارم ۽ پیش کنگ؛
- ہندی واکداراں گون دیم پہ دیمی نند ۽ نیاد؛
- نمدی نبشتہ کنگ ۽ جُنز؛ ۽
- مالی کساس ۽ دلگوشیانی سرا ہبر حال کنگ ۽ حاترا ہندی سرکاری کارندہ ۽ شہریانی حاترا اُلسی فورمانی برجم کنگ۔

دیما

پُشت ۽

چارمی در: حاصیں دانکاں یات بہ دار

- مالی کساس ء چار ء دلگوش یک ہور ء تور بوگی کارے۔ اے برجائیں کار ء نیمگ ء بارت، چہ ایشی ء گیشتر چار ء دلگوش بیت، اے پدا چدوگیش کارانی تھا بارت۔
- حرچاں چہ شیوار بوگ ء گامگیجاں ہندی گوچلی بزاں کرپشن ء کم کنگ ء اے حبر ء سدک جوڑ کنگ ء کمک رست کنت کہ ایر کنگ بوتگیں رزاں لوٹ کرتگیں وڑا حرچ کنگ بہ بیت۔
- چار ء دلگوشی موادانی لس کارمرز ٹولیانی حاترا اُلسی سرپدی ء جُنز جوڑ کنگ ء حاترا انت۔
- مالی کساس ء وکالت، تُری مالی کساس ء بدلی ء حاترا بنت یا مالی کساس ء ریبنداں بدلی، بدلی ء شئور ء سلہ تیار کنگ ء چہ بندات بیت۔

پُشت ء

دیما

جُست ۽ پَسو

1- راست يا رَد: مالي کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيج اُسي سرپدي ۽ جُزاني سَوَب بوت کن آنت که اے شهریاں مالي کساس ۽ سرپدياں گيش کرت کن آنت که مالي کساس ۽ چَر چي ۽ اے په آهاں چنچو ارزشت دار ايت۔

ا. راست

ب. رَد

2- راست يا رَد: سرپدي گيش کنگ ۽ جُز مالي کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيجاني وهداں جم کرتگيں سرپدياں گيش کنگ ۽ يکيں وژانت۔

ا. راست

ب. رَد

3- يک چار ۽ دلگوشي ٿولي ۽ وٽي مالي کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيجاني بهرے ۽ دروشم ۽ حرچاں سرپد بوگ ۽ هوار کنگ لوٿيت چيا که:

ا. مڏياني بهر ۽ بانگ ۽ راستيں حرچاني ميان ۽ تپاوتاني سراگيش مهکميں مواد پُجارينت کنت۔

ب. گيش مهکميں مالي کساس ۽ وکالت ۽ شئور جوڙ کنگ پائديگي بوت کنت۔

ج. سرکاري حذمتاني پُجارينگ ۽ چار ۽ دلگوشي ۽ وهداں حرچاں چه سرپد بوگ پائديگي بوت کنت۔

د. بُرز ۽ دراين۔

4- راست يا رَد: درستان چه سوڀمند تريں مالي کساس ۽ وکالت ۽ شئوراں، مالي کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ گامگيجاني وهداں جم کرتگيں شاہدياني رَد ۽ مواد هوار کنگ بوٽگ آنت۔

ا. راست

ب. رَد

5- مالي کساس ۽ وکالت ۽ گامگيج:

ا. چاگرد ۽ لوٽ ۽ گزراں گون همگرنيچ بوت کنت۔

ب. سرپدياں تان رَسگ ۽ گيشي يا مالي کساس ۽ پلگاري ۽ وکالت ۽ دلگوش گور کرت کنت۔

ج. راجي يا هِندي تک ۽ دلگوش گور کرت کنت۔

د. بُرز ۽ دراين۔

6- راست يا رَد: مالي کساس ۽ وکالت ۽ راجي يا هِندي مالي کساس ديما اير کنگ بوت کن آنت، بلے اگاں هِندي تک ۽ سرا دلگوش گور کنگ به بيت گڏا اے گيشتر ساندار بوت کنت۔

ا. راست

ب. رد

7- راست یا رد: اے سرپد بوگ شتر انت کہ لس مردم مالی کساس ۽ چَرَّ ۽ سرپد بنت ۽ آہاں اے حبر ۽ سرپد کنگ ۽ گزر نہ بیت کہ سرکار مئے مالی کساس ۽ منصوبہاں گیشتر سانداز جوڑ کنگ ۽ حاترا چون مالی کساس ۽ زَرَّان حرچ کن انت۔

ا. راست

ب. رد

8- منی مالی کساس ۽ چار ۽ دلگوش ۽ منصوبہ ۽ حاترا بنداتی مواد یکجاہ کنگ ۽ پد، ہمے مواد اے حاترا کارمرز بوت کن انت:

ا. مالی کساس ۽ وکالت

ب. حرچانی درگیجگ

ج. اَلسی سرپدی

د. بُرز ۽ دُرَپین

دیما

پُشت ۽

آسر: چار ء دلوگوش ء گامگيجانى حاترا ازباب ء مڌى

ايشى ء چه بچ فرق نه بيت كه مالى كساس ء چار ء دلوگوش ء گامگيجانى مراد چه انت، ٺولياں په وتى گامگيجان گيگيں وڙ ء پيماني پَجار ء ديمروئى ء سراكار كنگ لوٺيت. چاگردي سروے اے زانگ ء شترين وڙ انت كه شمع چاگرد ء باسك چه لوٺ انت يا چي ء گزر انت.

مالى كساس ء چار ء دلوگوش ء گامگيجانى وهداں، ٺولياں شهريانى حاترا مالى كساس ء ديوان ء وهداں په پُر كنگ ء چار ء دلوگوشى فارم جوڙ كنگ لوٺيت. ٺولياں جُست ء پُرسى فارم ء شهريان چه مالى كساس ء لوٺ ء خدمتاني پُجارينگ ء وڙ ء پيم ء سرا ليكه ء بابت ء سرپدي يڪجاه كنگ ء جُست كنگي بنت تاں مالى كساس ء چار ء دلوگوش ء وكالت ء گامگيج دوئينان كمك رست به كنت. زركارى ء ٺيل اُلسى منصوبه ء خدمتاني پُجارينگ ء سرا بوكيں حرچاني زانگ ء حاترا ازباب ء كاگد كارمرز كنگ به بنت. شمع مالى كساس ء چار ء دلوگوشى منصوبه سياسى كار ء چار ء دلوگوش ء تپاس ء گر انت: كارندهاني ازباب ء تكنيك، [Participatory Budgeting/Budget Monitoring/Expenditure Tracking Tools](#), تاكديم- 21 – 43).

چاگردي سروے

سروے ء حاصيں جُست به كن ء كسانين پَسو بهوار به كن. آگيشتر لَس وڙين يا مزين جُست مه بنت، يله آهان چه شترين سرپدي رست به كنت. چوناه سروے آن لائن بوت كنت، ميل ء ذريعه ء، ء جندى حساب ء پُر كنگ بوت كنت، بازين رندي سروے كنگ ء دُرستان چه شترين وڙ جندى جُست ء پُرس ء چه بيت يله سروے كنوك پَسو ديوك ء گون وت نزيكي به كنت گڏا سروے شتر بوت كنت. حساب دادى سرپدي چو كه نمبراني بدل ء ابيد حسابين سرپدي به گر چو كه مردمانى ليكه.

گيشين سرپدي ء حاترا كه چون سروے كن انت خدمتاني پُجارينگ ء بابت ء نبض-ايران ء اى لرننگ كورس ء اے لنك ء بچار انت [community survey](#)

بهما وهداں كه شُما وتي چار ء دلوگوشى گامگيجان جوڙ كنگ ء ڙ، شُما اے جُتائين ريبنداني سرا جيڙگ لوٺ ڙ كه هميشان چه شُمع وتي جم كرتگيں سرپدي په كار ء حاترا كارمرز بوت به كن انت.

- ✓ آيا شمع مُول ء متا اُلسى سرپدياں گيشي انت يا شُما وكالت ء جُز ء په شاهدي پڻگ ء ڙ؟
- ✓ چوناه شمع گامگيج ء باز دروشم ء كار ء چيز بهوار بوت كن انت، پيسرا وتي كار ء چيزاني سرا جيڙگ ء چه شمارا مواد يڪجاه كنگ ء مناسبين ريبند ٺهينگ ء كمك رسيت تاں مواد شمع كار ء چيزاني حاترا درستان گيش پائدي به بنت.

اے دروشم ء ريبنداني يڪ دَرورے، اے دروشم ء ريبندان ء كار ء آرگ ء وڙين دَرورے كاري بهر ء رست كن انت. چو كه مالى كساس ء چار ء دلوگوش ء همك گام جُتا بيت، همه حاترا شمع ريبند ء مواداں شمع مُلك ء وتي منصوبه ء سرحمين احوالاني ردا جوڙ كنگ ء گزر بيت. وهدے شُما وتي حاصيں ريبنداں جوڙ كن ڙ گڏا اے ريبند ء سرپدياں مواداں په ريشوني كارمرز به كن ات.

ديما

پُشت ء

وسیلہ بہر یک: منصوبہ ء دہمروئی ء رہبند ء دیمروئی

یک رندے شمے گل ء اے فیصلہ کرت کہ مالی کساس ء چار ء دلگوش بندات کنگ ء پہ اے منصوبہ جوان انت، گڈا مالی کساس ء چار ء دلگوش ء پہ بازیں وسیلہ ہست انت ہما کہ پہ شما سیت بوت کن انت۔ میان اُستمانی مالی کساس ء منصوبہ ء [The Super Duper Impact Planning Guide](#) جوڑ کرتگ۔ ایشی ء رہشونی ء، گل یک منصوبہ ے جوڑ کنت، ء رہبند ء ذریعہ ء دیمروئی دنت کہ اے پہ بدلیاں کمک کرت کنت، ایشی ء چہ آوتی کار ء گون کمک ء اُمیت داشت کن انت۔ مالی کساس ء چار ء دلگوش ء منصوبہ ء جوڑ کنگ ء بابت ء سہل ء تران کنوکیں گلانی حاترا، اے وسیلہ جوانی ء کمک کرت کنت، وہدے شما یک سوہمندیں منصوبہ ے ترتیب ء جوڑ کنگ ء بابت ء سَوَرگ بندات کن ات۔

اے شمے پروجیکٹ ء سرا انت، رہبند باز انت کہ ایشاں شما وتی مواد یکجاہ کنگ ء ترتیب دیگ ء حاترا کارمرز کرت کن ات۔ جُستانی یک نمونہ ے این ڈی آئی ء سیاسی کار ء چار ء دلگوش: کاریانی رہبند ء تکنیک ء در ء مالی کساس ء چار ء دلگوش ء ہست انت۔ [The tool can be found here](#) اے لنک ء چہ چارگ بوت کن انت۔ مواد یکجاہ کنگ ء ایندگہ رہبند میان اُستمانی مالی کساس ء شریکیں کتابجاہ ء وسیلہ ء چارگ بنت۔ حاصیں درور این جی اوز ء حاترا مالی کساس ء رہشونی ء رست کن انت، کہ اے ہستیں مالی کساس ء بُنیاتی رہبند، کار، پائڈگی این وسیلہ آنی درور ء گہترین ور ء پیمانی سرجمیں سرپدی پُجَارین ایت۔

وسیلہ بہر دو: سرجمیں مالی کسکس چار ء دلوکوشی احوال ء وسیلہ

1) انچو کہ شما وتی مالی کسکس ء چار ء دلوکوش ء منصوبہ بندی ء ترتیب ء کاراں بندات کن ات، شے منصوبہ ء جارے کرتگیں کار ء تهرانی تپاس گرگ اوں شرانت۔ ایشی ء ہمرائی ء، شما ہما احوالانی اوں تپاس گرگ لوٹ ءے کہ ہما دومی ٹولیاں جوڑ کرتگ انت، اے شے مالی کسکس ء چار ء دلوکوش ء گامگیجاں گہتر جوڑ کنگ ء کمک کرت کن انت۔ ادا نبشتہ این وسیلہ بس ائس برگ ٹیگ انت، بلے ایشانی آسر، ایشانی کارمرز ء ارزانی، گہترین کار ء وڑ ء پیم کہ ایشانی سرا آباوست کن انت ء کیس اسٹڈیز ء ایشاں ہوار جیڑبانی دروشمانی حساب لہتیں سک شر انت۔

2) میان استمانی مالی کسکس ء ہواریں وسیلہ: مالی کسکس ء چار ء دلوکوش ء حاترا [The IBP Library](#) جوانیں وسیلہ ے۔ مالی کسکس ء چار ء دلوکوش ء حاترا نوکیں مردماں پہ جوانیں وسیلہ ایش انت:

- [Guide to Transparency in Government Budget Reports: How Civil Society Can Use Budget Reports for Research and Advocacy.](#) اے ریشونی بزاں گائیڈ اے بابت ء آلمی این سریدی پُجارینیت کہ سول سوسائٹی ء گل کجام وڑا ہشت حاصیں مالی کسکس احوال کارمرز کرت کنت، ء کارمرز کنگ بوتگ انت کہ اے آبانی سرکار ء مالی کسکس ء سرجمیں کار ء پٹ ء پول ء وکالت ء مول ء مرادانی حاترا دیما آرگ لوٹ انت۔

- [Our Money, Our Responsibility: A Citizens' Guide to Monitoring Government Expenditures.](#) اے ریشونی سرکاری مالی کسکس ء دیما آرگ ء کار ء یک تپاسے پیش کنت ء کاریگی، چگاسی ریشند پُجارینیت کہ ایشاں سرکاری حرچانی چار ء دلوکوش ء ہدوبہناکی داروکیں سول سوسائٹی ء گل کارمرز کرت ءے کن انت۔ نیپالی زبان ء چہ وانگ ء حاترا، مہربانی کن ات نیپال ء فریڈم فورم ء کرشنا ساکیوتا ء گوں نزیکی بہ کن ات۔

- [Getting a Seat at the Table: Civil Society Advocacy for Budget Transparency in "Untransparent" Countries.](#) 2011 ستمبر ء میان استمانی مالی کسکس ء بہرزوروک بزاں آئی بی پی ء کمیں پلکاری ء گوں 10 ملکاں سول سوسائٹی ء بہرزوروکاں مہلوک ء حاترا ہستیں مالی کسکس ء سریدیانی کسکس ء گیش کنگ ء حاترا وکالت ء گامگیج بندات کرت۔ اے لِنک ء ہمے گامگیج ء بہر زوروکانی کتہ کاری نبشتہی دروشم ء پیش کنگ بوتگ۔

- [Social Audits as a Budget Monitoring Tool.](#) اے احوال ہندوستان ء چاگردی آڈٹ ء حاصیں چیزاں بیان کنت ء ہندوستان، کینیا، موزمبیق، کمبوڈیا ء انڈونیشیا ء آئی بی پی پارٹنر گلائی میان ء دیم پہ دیمی ء ہیلکاریاں یکجاہ کنت۔ اے احوال آئی بی پی ء یک سروے ء چہ دربرگ ء سلسلہ ء بہرے، ء ویویک رام کمار ء سومیا کدابی ء ”سوشل آڈٹ: مالی کسکس ء فیصلہ سازی ء نمونہ بدل کنگ“ ء سرا ہوار انت۔

- [The Super Duper Impact Planning Guide](#) اے ریشونی، گلاں یک منصوبہ ے تیار کنگ ے کار ے ذریعہ ے گام پہ گام چیز دیمہ اُرتگ آنت کہ اے ہمے یکشلی ے جہگیری ے کنت کہ ایشی ے آوتی کار ے ذریعہ ے کمک کنگ ے اُمت کرت کن آنت۔

- [A Guide to Budget Work for NGOs](#) ریشونی ے کاریگی کنگ ے مالی کساس ے کار ے بُنیاتی ریشوند، پائڈگی این وسیلہ آنی درور، ے گہترین وڑ ے پیمانی یک سرجمیں احوال ے۔

[Social Audits in Kenya](#) اے آئی پی پی وسیلہ مسلمانانی حاترا انسانی حقانی (MUHURI) ے کارانی سرا دلگوش دنت۔ ممباسا، کینیا ے ہستیں یک سول سوسائٹی گل ے، حساب داد ے گہتر جوڑ کنگ ے مالی کساس ے پلگاری ے ارزشتی این کرد ے دیمہ کاریت۔ MUHURI ے کار اے اوں پدّر کن آنت کہ چونی ے مالی کساس ے کار ے اُسی ہواری چار ے دلگوش ے محکم جوڑ کنگ ے ایشی ے ہمرائی ے اُسی خدمتانی پُجارینگ ے گہتر جوڑ کرت کنت۔ ہما وہداں، ملک ے پلگاری ے دگہ مزیں بیہاراں گون کینیا ے سریدی ے آجوتی (FOI) قانود ے کمی ے سوب ے چہ MUHURI ے سان کم کنگ بوتگ آنت۔

(3) نیشنل ڈیموکریٹک انسٹی ٹیوٹ ے سیاسی کار ے چار ے دلگوش ے بازیں پھناتاں کساس 20 سالان چہ سرجمیں دنیا ے ہندی سول سوسائٹی ٹولیاں گون کار کرتگ۔ انسٹی ٹیوٹ ے بازیں جہانی گتہ کاری ے دربرتگیں ہیلکاریانی بازیں ریشونی یا گائیڈانی تہا اُرتگ آنت کہ ایشاں کیس اسٹڈیز، نمونہ آنی آزیاب ے بنیاتی جیزگ ے تپاس ہوار آنت تانکہ دومیانی منصوبہ بندی ے کاراں کمک بہ رَسیت:

[Political-Process Monitoring: Activist Tools and Techniques](#)

[Political-Process Monitoring: Considering the Outcomes and How They Can Be Measured](#)

(4) ریونیو واچ انسٹی ٹیوٹ اُسی گہبودی ے حاترا تیل، گیس ے معدناتی مڈیانی جوان، پلگار ے جوابدہ این بندہ بست ے دیمروئی دنت۔ 2012ء، آئی ے [Iran's Oil and Gas Management](#) ے بابت ے یک سریدی ے شنگ کرتگ، کہ ایشی ے گشگ بوتگ کہ ایران ے بنجائی بینک ے ایندگہ ذریعہ آن مواداں تپاس ے حاترا چونی ے کارمرز کنگ بوت کنت۔

(5) پاکستان انسٹی ٹیوٹ فار لیجسلیٹو ڈویلپمنٹ اینڈ ٹرانسپرنسی: PILDAT راجی ے ہندی تک ے مالی کساس ے چار ے دلگوش، مالی کساس ے وکالت ے مالی کساس ے چہ سریدی ے یک ریشون بزاں گائیڈ ے۔ آئی ے شنگ کرتگینانی کتابجاہ ے بازیں مڈی ے ہست، ہوار ایش:

[Budget Process Guide for Parliamentarians, Media and Civil Society](#)

[Provincial level example for Punjab Province](#)

(6) انسانی حقانی نوکیں کار رہبند یک [education program](#) ے کہ اے [strategies](#) ء [tactics](#) ء درگت ء مدی پُجاریت چوش کہ ایشی ء ہما مردم کارمرز کرت کن آنت کہ [human rights](#) جیڑیاں دیما برگ لوٹ آنت۔ مدیاں حاصیں جیڑہ، جغرافیائی [regions](#) یا نشانگیں [groups](#) آنی بدل ء گمانی این گیشواری ء [analysis](#) تپاس ء ردا جوڑ کنگ بوتگ آنت کہ اے کار کنوکاں وتی جاور حال ء جُتائیں دروشم ء چیزاں تچک ء زانگ ء موہ ء دیاں، ء اے رہبنداں شوہاز کنگ ء موہ ء دیاں، ہماہاں کہ دگہ جاہ ے کار کرتگ ء آہاں نوکیں ہبنداں یا جیڑہانی ذمہ داری دیگ بوتگ۔ اے تکنیک جُتائیں رپکاں اڑاندیں کار رہبنداں یکجاہ کنگ ء حاترا کارندہانی بودناکیاں اوں گہتر جوڑ کرت کن آنت۔

[Virtual Meeting about How to Use Budgets for Monitoring](#) یک آن لائن گونڈگپت ے۔

• [Using Government Budgets as a Monitoring Tool:](#) سرکاری مالی کساس ء چار ء دلگوشی ٹول ء حساب ء کارمرز کنگ: زرباری افریقہ ء زیگانی مالی کساس ء جاہ: زرباری افریقہ ء ادسا ء زیگانی مالی کساس جاہ ء سرکار ء قانوندی ذمہ واری، وعدہ ء زیگانی حاترا حاصیں چاگردی معیشت ء دیما برگ ء دیمروئی ء چار ء دلگوش ء حاترا مالی کساس ء شئورانی کارمرز کرتگ۔ آہانی حق ء سی بی یو پروگرام ء پہ زرائی ایر کنگ، زرائی حرچ کنگ، ء پروگرام ء حرچ ء کار ء چاران ء اے پروگرام ء نگہوانی ء تپاس ء گیپت۔

دیما

پُشت ء

اولی درءِ جُست ءُ پُرس

- (1) د۔ مالی کساس ءُ دیواناں بہر زورگ آنچوش انت کہ اودا شہری گیشتر ہوار بوت کن انت ءُ مالی کساس ءُ جوڑ بوگ ءُ بابت ءُ سرپدی گپت کن انت بلے چوشیں حاصیں بہرے نہ انت۔
- (2) ا۔ گیشتر شہریانی دَز رَس نہ بیت، حاصیں وڑاں راجی تک ءُ، کہ اودا سرکار ہر وہد ءُ پلگار ءُ لَس نہ بنت کہ مالی کساس ءُ رَر چون گچین کنگ بنت۔
- (3) ا۔ بہر زورگ یا ہواری ءُ مالی کساس جوڑ کنگ جمہوری سَوژگ ءُ فیصلہ سازی ءُ کارے، کہ ایشی ءُ ذریعہ ءُ سرکار مالی کساس ءُ یک درسدے ایر کنت، لَس وڑاں میونسپل تک ءُ، سول سوسائٹی ءُ حاترا تچک ءُ چاگردی لوٹانی ردا مالی کساس گیشینگ بیت۔
- (4) ج۔ سالیگی مالی کساس احوالاں مالی کساس ءُ مٹارینگ ءُ ابید ہمک بہر ءُ یک بُنیاتے ءُ دروشم کارمرز کنگ بیت، کہ اے مالی کساس ءُ قانون ءُ قانوند ساچیں مالی کساس ءُ کمیٹیانی احوالانی سرا بنت۔
- (5) ب۔ شہریانی حاترا اے الٰہی انت کہ آ سرپد بہ بنت ءُ ہمنچو بوت کنت، مالی کساس ءُ سرجمیں بہر جوڑ بہ بنت۔ دراہیں بہر چون جوڑ بنت ایشانی زانگ چار ءُ دلگوشی ٹولیاں وتی گامگیجانی گیش ءُ چہ گیش راست ءُ جوانیں ریکارڈاں برجہ کنگ ءُ موہ دنت۔ اے رَدیں لیکہ ءُ دیم دارگ ءُ آسراں مہکم کنگ ءُ کمک کنت۔
- (6) ا۔ مالی کساس ءُ سرپدی ءُ کاگداں تاں رَسگ کم یا نہ بوگ ءُ ابید مالی کساس ءُ چَر ءُ چار ءُ دلگوش بوت کنت۔ مالی کساس ءُ تاں دَز رَس ءُ کمی ءُ چار ءُ دلگوش ءُ گامگیج پارلیمانی کمیٹیاں مالی کساس ءُ چار ءُ دلگوشی دیوانانی سرا دلگوش گور کرت کن انت، حاصیں ءُ حرچانی درگت ءُ سرکاری مالیاتی کاگدانی تپاس گران ءُ درگیجگ، مالی کساس ءُ دیواناں بہر زورگ ءُ مالی کساس ءُ وکالت ءُ شئور پیش کنگ۔
- (7) د۔ چار ءُ دلگوش کنگ ءُ کار ءُ وڑ ءُ پیم قانوند ساچ، ایجنسی یا مردمانی حاترا حاصیں کرد ءُ ذمہ واریانی عکسے دیما آورت کنت۔ قانوند ساچیں کمیٹی گیشتر آجوئیں سرکاری ادارگانی نیمگ ءُ چہ جوڑ کرتگیں سرکاری آڈٹ رپورٹانی تپاس ءُ گپت۔ اے احوال مالی کساس ءُ چَر ءُ ہمک بہر ءُ سرپدی پُجارینیت کہ اے کار ءُ شہری ٹولیاں کجا ہوار کنگ بوتگ۔
- (8) ا۔ چار ءُ دلگوشی ٹولیاں گیش ءُ چہ گیش مواد یکجہ کنگ ءُ حاترا مالی چَر ءُ گیش ءُ چہ گیش چار ءُ دلگوش کنگ لوٹیت۔ چار ءُ دلگوشی گامگیج سرجمیں مالی کساس ءُ چَر ءُ چار ءُ گہترین ریکارڈ پُجارینیت کنت۔

دومی درءِ جستانی پَسو

- (1) ا۔ راجی مالی کساس لس وڑاں بُنجائی وزارت ءُ بنجائی سرکار ءِ کاری حرچانی حاترا مڈیانی گچین ءِ سرا دلگوش دنت، وېدیکه ہندی سَند ءِ مالی کساس میونسپل تَک ءِ حرچ آنچو کہ ہندی سُر ءُ پُر ءُ گند ءُ گسڈانی بند ءُ بست ءِ کارانی حاترا گیشینگ بنت۔
- (2) د۔ اے زانگ آلمی انت کہ مالی کساس ءِ سرا عملدرآمد ءِ واک کئی گورا انت، دَزرَس گرگ، حساب داد ءِ سدک جوڑ کنگ ءُ حاصیں بہر زوروکانی کرد ءِ سرپد بوگ ءِ حاترا آرزشت داریت۔
- (3) د۔ چار ءُ دلگوشی ٹولیاں گیش ءُ چہ گیش آسانی گرگ ءِ منصوبہ بندی ءِ حاترا وتی بودناکی زانگ لوٹ انت۔ گلی بودناکیانی سرجمیں پَہمگ ءُ چہ مڈیان ءِ شریں وڑے ءُ گچین کنگ، گمانی این جیڑیانی پیش گشی کنگ ءُ نہ زانتگیں بودناکیاں شوہارگ ءُ کمک رَسیت۔
- (4) ج۔ کمیں وڑا چار ءُ دلگوشی گامگیج زوروکیں سرکار ءِ بابت ءِ دومی درءِ باوست بوتگ کہ جوان ءُ وسیلہ آن ہواری ءِ کار ءِ لیکہ داروکیں گلاں گون نزیکی کنگ ءِ حاترا وېد کشگ گہتر بوت کنت۔
- (5) د۔ سرکاراں پہ گیشتر آلمی بیت کہ آ چار ءُ دلگوش ءِ گامگیجاں موہ بہ دئینت۔ آہانی مالی کساس ءِ دیواناں تاں دَزرَس ءِ گزر انت۔ سرکار ءِ سدکی دیگ بہ بیت کہ سرپدی رد کارمرز کنگ نہ بنت گڈا مالی کساس ءِ کاگداں دنت۔ سرکار گیشیں پلگاری ءِ حاترا سول سوسائٹی ءِ بودناکیانی سرا اُلس ءِ بھیسہ ءُ گیش کرت کنت اگان گلاں اُلسی کمک ءُ بھیسہ ءِ لائق زانگ بہ بیت۔
- (6) ب۔ چار ءُ دلگوش ءِ کار ءِ بندات ءُ چہ پیش، چار ءُ دلگوشی ٹولیاں ایشی ءِ ہستیں تُرساں اوں سرجمی ءِ سرپد بوگ ءُ مَنگ لوٹیت۔
- (7) ا۔ مالی کساس ءِ چَر ءِ یک بہرے ءِ سرا دلگوش گور کنگ ءُ چہ سرجمیں کار ءُ جوابدہی ءِ سدک جوڑ کنگ ءُ بے سوب بیت۔ دُرستان چہ گیش ساندار بوگ ءِ حاترا مالی کساس ءِ چار ءُ دلگوش ءِ گامگیجاں مالی کساس ءِ سرجمیں کار ءُ ہوار بوگ لوٹیت کہ ایشی ءُ چہ اُلسی کاگدانی تپاس گرگ، قانود ساچی ءِ چارگ، ءُ مالی کساس ءِ دیواناں بہر زورگ ہوار انت۔
- (8) ا۔ کمیں سیاسی جاہ بوگ ءِ سول سوسائٹی ءِ گل مالی کساس ءِ چَر ءُ چار ءُ دلگوش ءُ کرت کن انت ءُ سرپدی گیش کنگ ءُ وکالت ءِ سرا دلگوش گور کرت کن انت کہ اے سرکاری سرپدیاں تاں مہلوک ءِ دَزرَس ءُ گیشی ءُ جوانیں نزیکیاں گیشی ءِ سرا دلگوش بہ بیت۔

سیمی درءِ جُستانی پَسو

- (1) د۔ چار ءِ دلگوش ءِ گامگیچ کہ جوانیں نزدیکی پیدا کر کرت کن آنت ایشانی سوبمندی ءِ چہ مالی کساس ءِ سرپدی ءِ ایندگہ سِنچی این سرپدی گرگ ءِ گیشتر گمان بیت۔
- (2) ا۔ سول سوسائٹی ءِ سرکار ءِ گپ ءِ تران ءِ حلاپ ءِ چہ منصوبہ ءِ لوٹ کرتگیں آسر رست کن آنت۔ اے گہتر بیت کہ وت ماں وتی کمک گون بہ بیت، اے پدَر کنگ ءِ حاترا کہ زرائی گیشتر سانداریں کارمرز چون بوت کنت یا ہواریں لوٹانی سرا دلگوش چون دیگ بوت کنت۔
- (3) ب۔ اے یک جوانیں خیال ے کہ پیسرا وتی منصوبہانی نشانگ ءِ مول ءِ مراداں سرکار ءِ دیما ایر کن۔ منصوبہ ءِ نشانگان بیان کنگ ءِ چہ، سول سوسائٹی ءِ چار ءِ دلگوش ءِ گامگیچ سرکارانی نشانگان دیما برگ ءِ کمک کنگ ءِ آنت کہ چہ ایشاں سرکاری کارندہاں سرپدی ءِ کاگداں پُجارینگ ءِ حاترا گیشتر مَنارینت کن ءِ۔
- (4) د۔ باپاری سروک، یونینز، ءِ انجمن وتی کولبند ءِ حرچاں جوڑ کنگ ءِ مالی کساس ءِ بابت ءِ لیکہ ایر کرت کن آنت۔ باپار اے پدَری ءِ پد کمک ءِ ہدوہنکی پیشداشت کنت کہ آریہندانی سرا راستیں وڑے ءِ کار کنگ ءِ آنت۔
- (5) د۔ چاگرد ءِ رضاکارانی سروے ءِ مواد یکجاہ کنگ ءِ ذریعہ، اُلسی حذمتانی پُجارینگ ءِ بابت ءِ سرپدی دات کن آنت۔ جم بوتگیں سرپدیاں کارمرز کنگ ءِ اے خبر سدک بوت کنت کہ ہند ءِ شہری مالی کساس ءِ سرپدیاں وانگ ءِ آنت۔ آسراں لَس کنگ ءِ پلگاری ءِ گیش کنگ ءِ حاترا رسانکدر ءِ کارمرز کنگ بوت کنت۔
- (6) د۔ چاگردی سروے ءِ چہ گرگ بوتگیں سرپدی بازیں مول ءِ مراداں سرجم کن آنت ءِ شہریاں دزگٹ کنگ ءِ ارزان ترین دروشیم۔ شہری کارانی چار ءِ دلگوش ءِ حاترا مواد یکجاہ کنگ ءِ یک جوانیں راہ ے ہمیش آنت، تیار بوتگیں مواداں گون مالی کساس ءِ حرچانی احوالاں دیم پہ دیم کنگ بوت کنت۔
- (7) د۔ حاسیں بہر زوروکاں گون ہُور بوگ ءِ گیشی ءِ گون چار ءِ دلگوش ءِ گامگیجانی پلہ مرزی گرگ، مواد گرگ ءِ سرکار ءِ مسترین کساسے پیش دارگ ءِ کمک رست کنت۔
- (8) ب۔ مالی کساس ءِ سرپدی سِنچی (سینسٹیو) بنت ءِ سرکاری کارندہ مردماں سرپدی دیگ ءِ وڑے نہ بنت، چیا کہ گون آہاں ایشانی ہچ سیادی ے نیست یا بھیسہ نہ بیت۔

چارمی درءِ جُستانی پَسو

- (1) ا۔ مزنیں کسائے چارءِ دلگوشی موادِ ٹولیاں اُلسی سرپدی ءِ جُزانی حاترا درگیجگ بنت۔ اے دروشم ءِ سرپدی جُز شہریاں وتی سرکار ءِ مالی کسائے چرءِ گہتریں وڑے ءِ سرپد بوگ ءِ کمک کرت کن آنت۔
- (2) ب۔ مالی کسائے چارءِ دلگوشی گامگیجانی وہداں جم بوتگیں حرچانی سرپدی مالی کسائے وکالت ءِ حاترا اوں کارمرز بوت کن آنت۔ اے احوالانی دیم پہ دیمی ہندی سرکارانی حرچانی ریکارڈ ءِ گوچلی بزان کرپشن ءِ گرءِ دار ءِ حاترا سالیگی احوال ءِ بیاناں چہ کنگ بوت کن آنت۔
- (3) د۔ منصوبہانی حاترا زَر کجا ایر کنگ بنت ءِ ہمودا کہ زَر دیگ بنت، ایشانی میان ءِ گیشتر تپاوت بیت، حاصیں وڑاں خدمت پُجارینگ ءِ حاترا۔ راستی ءِ حرچانی درگیجگ چارءِ دلگوشی گامگیجاں راستیں مالی کسائے وکالت ءِ شئوراں جوڑ کنگ ءِ موہ دنت۔
- (4) ا۔ شاہدیاں سرا ہستیں مواد سکیں راستیں ءِ حاصیں بنت۔ راستیں حساب ءِ کتاب اے حبر ءِ سدک جوڑ کنت کہ چاگرد ءِ لوٹ مالی کسائے پدربنت، حاصیں منصوبہاں زَر دیگ بنت ءِ گچین کرتگیں یا ایر کتگیں زَر منصوبہانی کاراں پہ بس آنت۔
- (5) د۔ مالی کسائے وکالت ءِ گامگیجاں چارءِ دلگوشی ٹولی مالی کسائے یا مالی کسائے ءِ کار ءِ ہندی یا راجی تک ءِ حاصیں بدلی آرگ ءِ کار ءِ جُزناں پہ کن آنت۔ مالی کسائے وکالت ءِ گامگیج اے حبر ءِ سدک جوڑ کنگ ءِ کمک کرت کن آنت کہ چاگرد ءِ لوٹ مالی کسائے ہست آنت یا ناں۔
- (6) ا۔ ہندی سرکار اے بابت ءِ گیشتر پلگار ءِ صاف بوت کن آنت کہ آہانی مالی کسائے مڈی چون ایر کنگ بنت۔ ہندی سرکار ءِ کار ءِ وڑے پیم ءِ گہتری ءِ وکالت کنگ ءِ وہداں چارءِ دلگوشی گامگیج مالی کسائے سراکار ءِ گیش شرتہ کرت کن آنت۔
- (7) ب۔ مالی کسائے جوڑ کنگ ءِ کار کنگ ءِ چوناہا تپاوت بیت، اے بابت ءِ مہلوک باز کم سرپد بیت، چارءِ دلگوشی گامگیج سرپدی جُزانی ذریعہ ءِ سرپدی پیدا کرت کن آنت کہ شہریاں اے سرپدی ءِ کمک کن آنت کہ سرکار زَران چون ایر کنت۔
- (8) د۔ مواد یکجاہ کنگ ءِ پد ایشانی ذریعہ ءِ مالی کسائے وکالت، حرچاں چہ سرپد بوگ ءِ بازیں مول ءِ مرادانی حاترا اُلسی سرپدی گیشی آورت کنت۔